

omnia tribuenda essent, quæ sub *Georgii* nomine veniunt, non definiuit. Angelus Maria Quirinias, postea S. R. E. cardinalis amplissimus, cum in diatriba 4 apposita ad *Vetus Officium Quadragesimale Græciæ orthodoxæ* ex Triodio vulgare, Latinumque facere statuisset canonem a Græcis dici solitum in Dominico Septuagesimæ, quæ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου a parabola Publicani et Pharisæi nuncupatur, ipsum canonem præferre titulum *Georgii* animadvertit, et Allatii secutus auctoritatem, quis ille esset *Georgius*, statim dubitavit; quamvis *Nicomediensem* cum *Pisida* conjungen'um esse, eundemque unum fuisse ex eo contenderit, quod nonnullis Orationibus varii codices modo *Georgii Nicomediensis*, modo *Georgii Chartophylacis* nomen præponant. Quæ conjectura, quam levis sit, constat ex iis quæ in Prefatione de utroque *Georgio* attigimus. Rem tamen nobis gratissimam fecisset Quirinias, si quas in codicibus orationes *Georgii Nicomediensis*, quas *Chartophylacis* nomine invenit inscriptas, indicasset; in'e enim colligi forsân potuisset, num aliquid inter ipsas Orationes exsistat, quod *Georgio Pisidæ* videatur convenire. Canon certe Septuagesimæ, qui nomen præfert simpliciter *Georgii*, *Georgio* nostro non est adjudicandus; longe enim distat a subtilitate et argutiis styli *Pisidani*. Quidquid tamen ea de re sit, constat non temere nos arbitrari, *Georgium Pisidam* unum ex iis fuisse, qui in Græcorum libros ecclesiasticos aliquid de suo comportarunt; quamvis enim nonnulli existimaverint sæculo octavo antiquiores non fuisse huiusmodi scriptores, quam sententiam tuetur Franc. Ant. de Simeonibus in *Specimine animadvers. in Triodium*; tamen ipso Leone Allatio teste *De libris et rebus Eccles. Græc.* ubi de Triodio disserit, certum est hujus libri auctores plures et varios fuisse, qui pro tempore alia atque alia addendo, librum neque parvum per se, neque exiguum, majorem etiam usque ad fastidium fecere.... Auctores, quo propius aberant a Christo, et divina progenie, melius quæ erant veritatis cernentes, optime, et sine ulla offensione sanctorum laudes et fidei dogmata decantarunt, etc. Unde quæ difficultas, si dicamus Hymnum *Acathistum* a *Georgio Pisida* fuisse compositum, et cæteris orationibus ab auctoribus sequioris ævi conflatis Triodio fuisse unitum? Omnes profecto eruditi viri, qui de hoc Hymno tractarunt, illum firmum ratumque habuerunt, tum primum fuisse compositum, et a Græcis in laudem *Virginis* recitatum, quando *Heraclius de Chagano et Chosroa* victor evasit. Quod quidem apertissime etiam evincunt illa *Acathisto* hymno præposita verba, Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε. Cæterum utrum hæc conjecturæ aliquid valeant ad id probandum, quod intendimus, sapientiorum erit judicium. Nobis certo persuasum est, nulli melius quam *Pisidæ* Hymnum *Acathistum* posse vindicari.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΠΙΣΙΔΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ.

GEORGI PISIDÆ HYMNUS ACATHISTUS.

Τροπάριον.

Τὴ προσταχθέν μυστικῶς λαθὼν ἐν γνώσει, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἰωσήφ σπουδῆ ἐπέστη ὁ ἀσώματος, λέγων τῇ ἀπειρογάμῳ· Ὁ κλίνας τῇ καταβάσει τοῦς οὐρανοὺς χωρεῖται ἀναλλοιούτως ὅλος ἐν σοί· ὄν καὶ βλέπων ἐν μήτρῃ σου λαθόντα δοῦλου μορφὴν ἐξίσταμαι κραυγάζειν σοι·

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Κοντάκιον.

Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε· ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον, ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον· ἵνα κράζω σοι·

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΕΙΚΟΙ,

Ὡς εἰς ἀνάγνωσιν ἱσταται· οἱ αὐτοὶ δὲ εἰκοὶ εἰσι κατὰ ἀλφάβητον, ἦγουν καθ' ἑκάστην λέγονται παρὰ τοῦ ἱερέως.

Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἀπέμπεθ' εἰπεῖν κατὰ Θεοτόκῃ τὴ Χαῖρε· καὶ εἶπεν τῇ ἀπειρογάμῳ φωνῇ

Α

Troparion.

Jussum arcana mente complexus incorporeus Gabriel, Josephi domum festinanter ingressus est dicens *Virginis* nuptiarum nesciæ: Qui cælos inclinavit descensu citra mutationem totus in te recipitur: quem ego quidem videns in utero tuo servi formam accepisse, præ admiratione ad te clamo:

Ave, sponsa innupta.

Contacium.

Tibi ego invictæ Imperatrici acceptos triumphos, tibi gratiarum actiones refero, o *Deipara*, a calamitatibus liberata civitas tua: sed tu qua polles virtute insuperabili ab omni me periculorum genere libera; ut clamem ad te:

Ave, sponsa innupta.

Β

ACATHISTI ΘΕΟΙ,

Qui stando leguntur: Θεοὶ vero ipsi sunt in ordine alphabetico, scilicet XXIV, et dicuntur a sacerdote.

Archangelus e cælo missus est, qui diceret *Dei* Matri, Ave: te vero, *Pouline*, contemplanus assue-

σωματούμενόν σε θεωρῶν, Κύριε, ἐξίστατο, καὶ ἔστατο κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα.

Χαῖρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει.

Χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει.

Χαῖρε, τοῦ πεσόντος Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις.

Χαῖρε, τῶν δακρῶν τῆς Ἐξῆς ἡ λύτρωσις.

Χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον ἀνθρωπίναις λογισμοῖς.

Χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς.

Χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις Βασιλέως καθέδρα.

Χαῖρε, ὅτι βαστάζεις τὴν βαστάζοντα πάντα.

Χαῖρε, ἀστὴρ ἐμφάνων τὴν Ἥλιον.

Χαῖρε, γαστήρ ἐνθίου σαρκώσεως.

Χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις.

Χαῖρε, δι' ἧς βρεφουργεῖται ὁ Κτίστης.

Χαῖρε, δι' ἧς προσκυνεῖται ὁ Πλάστης.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Βλέπουσα ἡ ἀγία ἑαυτὴν ἐν ἀγνεῖα, φησὶ τῷ Γαβριὴλ θαυσαλέως· Τὸ παράδοξόν σου τῆς φωνῆς, δυσπαράδεκτόν μου τῆ ψυχῇ φαίνεται· ἀσπόρου γὰρ συλλήψεως τὴν κύησιν πῶς λέγεις, κραζῶν·

Ἄλληλούϊα;

Γνώσιν ἀγνωστον γνῶναι ἡ Παρθένος ζητοῦσα, ἐβόησε πρὸς τὸν λειτουργοῦντα· Ἐκ λαγόνων ἀγνῶν οὖν πῶς ἐστι τεθῆναι δυνατόν; λέξον μοι· πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἐφησεν ἐν φόβῳ, πλὴν κραυγάζων οὕτω·

Χαῖρε, βουλής ἀπορρήτου μύστις.

Χαῖρε, σιγῆς δεομένων πίστις.

Χαῖρε, τῶν θαυμάτων Χριστοῦ τὸ προσίμιον.

Χαῖρε, τῶν δογμάτων αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον.

Χαῖρε, κλίμαξ ἐπουράνιε, δι' ἧς κατέβη ὁ Θεός.

Χαῖρε, γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν.

Χαῖρε, τὸ τῶν ἀγγέλων πολυθρόλλητον θαῦμα.

Χαῖρε, τὸ τῶν δαιμόνων πολυθρήνητον τραῦμα.

Χαῖρε, τὴ φῶς ἀρρήτως γενήσασα.

Χαῖρε, τὸ πῶς μηδὲνα διδάσκασα.

Χαῖρε, σοφῶν ὑπερβαίνουσα γνῶσιν.

Χαῖρε, πιστῶν καταυγάζουσα φρένας.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Δύναμις τοῦ Ὑψίστου ἐπεσκίασε τότε πρὸς σύλληψιν τῆ ἀπειρογάμφ· καὶ τὴν εὐκαρπὸν ταύτης νεδὺν, ὡς ἀγρὸν ὑπέδειξεν ἡδὺν ἄπασιν, τοῖς θέλουσι θερίζειν σωτηρίαν, ἐν τῷ ψάλλειν οὕτως·

Ἄλληλούϊα.

Ἐχουσα θεοδόχον ἡ Παρθένος τὴν μήτραν, ἀνέβραμε πρὸς τὴν Ἐλισάβετ· τὸ δὲ βρέφος ἐκεῖνης εὐθὺς ἐπιγνοὺν τὸν ταύτης ἀσπασμὸν ἔχαίρε, καὶ ἔλμασιν, ὡς ἄσμασιν ἐβόη πρὸς Θεοτόκον·

Χαῖρε, βλαστοῦ ἀμαράντου κλῆμα.

Χαῖρε, καρποῦ ἀκτράτου κτῆμα.

Χαῖρε, γεωργὸν γεωργοῦσα φιλόανθρωπον.

Χαῖρε, φυτουργὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν φύουσα.

Χαῖρε, ἄρουρα βλαστάνουσα εὐφροσύνην σίκτιρῶν.

mentem corpus sua cum incorporea voce obstupuit, et stetit ad ipsam clamans talia :

Ave, per quam splendet letitia.

Ave, per quam deficit maledictum.

Ave, lapsi Adæ revocatio.

Ave, lacrymarum Evæ redemptio.

Ave, humanis cogitationibus inaccessa altitudo.

Ave, ipsis angelorum oculis invisibilis profunditas.

Ave, quoniam Regis es thronus.

Ave, quoniam portantem omnia portas.

Ave, stella, quæ Solem profers.

Ave, divinæ incarnationis uterus.

Ave, per quam renovatur creatura.

Ave, per quam fit infans Creator

Ave, per quam Factor adoratur.

Ave, sponsa inrupta.

Se tutam videns in puritate sancta Virgo, fidenter dixit Gabrieli : Admiranda vox tua meo animo perceptu difficilis videtur : equem enim conceptionis sine semine fetum narras, dicens :

Alleluia?

Arcana rei notitiam habere quærens Virgo, ad ministrum clamavit : E puris visceribus, age, dic mihi, quoniam fieri potest, ut nascatur filius? cui ille, quamvis in timore, clamans dixit ita :

Ave, consilii ineffabilis mystis.

Ave, eorum, quæ sunt reticenda, fides.

Ave, miraculorum Christi exordium.

C

Ave, dogmatum ipsius principium.

Ave, scala coelestis, per quam Deus descendit.

Ave, pons terrigenas ad coelum deportans.

Ave, multum insignis angelorum admiratio.

Ave, multum luctuosa dæmonum clades.

Ave, quæ lucem ineffabiliter genuisti.

Ave, quæ neminem de modo docuisti.

Ave, quæ sapientum cognitionem transcendis.

Ave, quæ fidelium mentes illuminas.

Ave, sponsa inrupta.

Virtus Altissimi tunc obumbravit ei, quæ thori erat nescia, ut conciperet, et ejus secundum uterum, tanquam agrum deliciosum ostendit omnibus qui metere volunt salutem, dum psallant ita :

Alleluia.

Ferens uterum Virgo, quo Deum exceperat, festinavit ad Elisabeth, cujus infans salutationem illius statim agnoscens gavisus est, et saltibus, quasi cantibus clamavit ad Deiparam :

Ave, germinis immarcescibilis palmes.

Ave, fructus incorrupti possessio.

Ave, quæ benignum humani generis colis cultorem.

Ave, quæ vite nostræ generas satorem.

Ave, terra, quæ miserationum fecunditatem germinat.

Ave, mensa, quæ propitiationum affluentiam gestas.

Ave, quoniam facis efflorere pratum deliciarum.

Ave, quoniam præparas portum animarum.

Ave, acceptum orationis thymiana.

Ave, totius orbis propitiatio,

Ave, Dei benevolentia erga mortales.

Ave, mortalium ad Deum fiducia.

Ave, sponsa innupta.

Intus habens ancipitum cogitationum tumultum, turbatus est castus Joseph in te nuptiarum expertem, et furtinubam est suspicatus, o innocens: at vero edoctus tuam de Spiritu sancto conceptionem, dixit:

Alleluia.

Audierunt pastores angelos collaudantes Christi presentiam in carne; et postquam tanquam ad Pastorem cucurrerunt, ipsum, ut agnum immaculatum, in sinu Mariæ enutritum intuentur: quam hymnis celebrantes dixerunt:

Ave, Agni et Pastoris mater.

Ave, rationalium ovium ovile.

Ave, hostium invisibilium propulsatio.

Ave, januarum paradisi reseratio.

Ave, quoniam caelestia latantur cum terra.

Ave, quoniam terrestria exsultant cum caelis.

Ave, apostolorum os disertissimum.

Ave, martyrum fortitudo invincibilis.

Ave, firmum fidei fundamentum.

Ave, splendidum gratiæ documentum.

Ave, per quam spoliatus est infernus.

Ave, per quam induti sumus gloria.

Ave, sponsa innupta.

Stellæ fulgorem secuti sunt Magi, quam viderant cursu suo tendentem ad Deum; eaque tanquam lucerna muniti, potentem inquirebant regem: et quem assequi nemo potest, assecuti, gavisii sunt, ad ipsum clamantes:

Alleluia.

In manibus Virginis eum viderunt Chaldaei, qui manu formavit homines, ipsumque Dominum esse sentientes, quamvis servi formam accepisset, studuerunt muneribus colere, et inclamare Benedictæ:

Ave, stellæ inocciduae mater.

Ave, splendor mystici diei.

Ave, quæ deceptionis fornacem exstinxisti.

Ave, quæ Trinitatis arcana addiscentes illuminas.

Ave, quæ inhumanum tyrannum e principatu deiecisti.

Ave, quæ Christum esse misericordem Dominum ostendisti.

Ave, quæ a barbara superstitione redimis.

Ave, quæ ab operum cæno eximis.

Ave, quæ fecisti cessare ignis adorationem.

Ave, quæ a flamma passionum eruis.

Ave, fidelium temperantiæ gubernatrix.

Χαῖρε, τράπεζα βαπτάζουσα εὐθηνίαν ἱλασµῶν.

Χαῖρε, ὅτι λειµῶνα τῆς τρυφῆς ἀναθάλλεις.

Χαῖρε, ὅτι λιµένα τῶν ψυχῶν ἐτοιµάζεις.

Χαῖρε, δεκτὸν προσβείας θυµίαµα.

Χαῖρε, παντὸς τοῦ κόσμου ἐξίλασµα.

Χαῖρε, Θεοῦ πρὸς θνητοὺς εὐδοκία.

Χαῖρε, θνητῶν πρὸς Θεὸν παρβήσις.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύµφευτε.

Ζάλην ἐνδοθεν ἔχων λογισµῶν ἀµφιβόλιον ὁ σίφρων Ἰωσήφ ἐταράχθη· πρὸς τὴν ἀγαµὸν σε θεωρῶν, καὶ κλειψίγαμον ὑπονοῶν, ἄµεµπτε· μαθὼν δὲ σου τὴν σύλληψιν ἐκ Πνεύµατος ἁγίου, ἔφη·

B Ἄλληλουῖα.

Ἦκουσαν οἱ ποιμένες τῶν ἀγγέλων ὑµνοῦντων τὴν ἔνσαρκον Χριστοῦ παρουσίαν· καὶ δραµόντες, ὡς πρὸς ποιμένα, θεωροῦσι τοῦτον, ὡς ἀµνὸν ἄµωμον ἐν τῇ γαστρὶ Μαρίας βοσκηθέντα, ἦν ὑµνοῦντες εἶπον·

Χαῖρε, Ἄµνου καὶ Ποιμένος μήτηρ.

Χαῖρε, ἀλλή λογικῶν προβάτων.

Χαῖρε, ἀοράτων ἐχθρῶν ἀµυντήριον.

Χαῖρε, παραδείσου θυρῶν ἀνοικτήριον.

Χαῖρε, ὅτι τὰ οὐράνια συναγάλλονται τῇ γῆ.

Χαῖρε, ὅτι τὰ ἐπίγεια συγχροεῖται οὐρανοῖς.

Χαῖρε, τῶν ἀποστόλων τὸ ἀσίγητον στόµα.

Χαῖρε, τῶν ἀθλοφόρων τὸ ἀνίκητον θάρσος.

C Χαῖρε, στεβρὸν τῆς πίστεως ἔρεισµα.

Χαῖρε, λαμπρὸν τῆς χάριτος γνῶρισµα.

Χαῖρε, δι' ἧς ἐγυµνίθη ὁ ᾄδης.

Χαῖρε, δι' ἧς ἐνεδύθηµεν δόξαν.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύµφευτε.

Θεοδρόµον ἀστέρα θεωρήσαντες Μάγοι, τῇ τοῦτου ἠκολούθησαν ἀίγλη· καὶ ὡς λύχνον κρατοῦντες αὐτὸν, δι' αὐτοῦ ἠρεῦνων κραταῖον Ἄνακτα· καὶ φθάσαντες τὸν ἀφθαστον, ἐχάρησαν, αὐτῷ βοῶντες·

Ἄλληλουῖα.

Ἴδον παῖδες Χαλδαίων ἐν χειρὶ τῆς Παρθένου τὸν πλάσαντα χειρὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ Δεσπότην νοοῦντες αὐτὸν, εἰ καὶ δούλου ἔλαθε μορφῆν, ἔσπευσαν τοῖς δώροις θεραπεῦσαι, καὶ βοῆσαι τῇ εὐλογημένῃ

D

Χαῖρε, ἀστέρος ἀδύτου μήτηρ.

Χαῖρε, αὐγὴ µυστικῆς ἡμέρας.

Χαῖρε, τῆς ἀπάτης τὴν κάµινον σβέσασα.

Χαῖρε, τῆς Τριάδος τοῦς μύστας φωτίζουσα.

Χαῖρε, τύραννον ἀπάνθρωπον ἐκθάλυσα τῆς ἀρχῆς.

Χαῖρε, Κύριον φιλόανθρωπον ἐπιδείξασα Χριστόν.

Χαῖρε, ἡ τῆς βαρβάρου λυτρουμένη ὀρθοκείας.

Χαῖρε, ἡ τοῦ βορβόρου βυσομένη τῶν ἔργων.

Χαῖρε, πυρὸς προσκύντησιν παύσασα.

Χαῖρε, φλογὸς παθῶν ἀπαλλάττουσα.

Χαῖρε, πτωτῶν ὕδατος σικκροσύνης.

Χαῖρε, πασῶν γενεῶν εὐφροσύνη.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Κήρυκες θεοφόροι γεγονότες οἱ Μάγοι, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐκταλέσαντές σου τὸν χρησμὸν, καὶ κηρύξαντές σε τὸν Χριστὸν ἕκασιν· ἀφέντες τὸν Ἡρώδη, ὡς λυριώδη, μὴ εἰδῶτα ψάλλειν·

Ἄλληλούϊα.

Δάμψας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ φωτισμὸν ἄληθείας, ἐδίωξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος· τὰ γὰρ εἰδῶλα ταύτης, Σωτήρ, μὴ ἐνέγκαντά σου τὴν ἰσχὺν πέπτωκεν· οἱ τοῦτων δὲ βυσθέντες ἐβόων πρὸς τὴν Θεοτόκον·

Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων.

Χαῖρε, κατὰπτωσις τῶν δαιμόνων.

Χαῖρε, τῆς ἀπάτης τὴν πλάνην πατήσασα.

Χαῖρε, τῶν εἰδῶλων τὸν δόλον ἐλέγξασα.

Χαῖρε, θάλασσα ποντίσασα Φαραῶ τὸν νοητόν.

Χαῖρε, πέτρα ἢ ποτίσασα τοὺς διψῶντας τὴν ζωὴν.

Χαῖρε, πύρινε στήλη ὁδηγῶν τοὺς ἐν σκότει.

Χαῖρε, σκέπη τοῦ κόσμου πλατυτέρα νεφέλης.

Χαῖρε, τροφή τοῦ μάννα διάδοχε.

Χαῖρε, τρυφῆς ἀγίας διάκονε.

Χαῖρε, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας.

Χαῖρε, ἐξ ἧς ῥέει μέλι, καὶ γάλα.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Μέλλοντος Συμεῶνος τοῦ παρόντος αἰῶνος μεθίστασθαι τοῦ ἀπατεῶνος, ἐπεδόθης ὡς βρέφος αὐτῷ· ἀλλ' ἐγνώσθης τούτῳ καὶ Θεὸς τέλειος· διόπερ ἐξ-επιλάγη σου τὴν ἀρήρητον σοφίαν, κράζων·

Ἄλληλούϊα.

Νέαν ἐδειξε κρίσιν ἐμφανίσας ὁ Κτίστης ἡμῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ γενομένοις· ἐξ ἀσπίρου βλαστήσας γαστήρ, καὶ φυλάξας ταύτην, ὡσπερ ἦν, ἀφθορον, ἵνα τὸ θαῦμα βλέποντες, ὑμνήσωμεν αὐτὴν βοῶντες.

Χαῖρε, τὸ ἄνθος τῆς ἀφθορίας.

Χαῖρε, τὸ στέφος τῆς ἐγκρατείας.

Χαῖρε, τῆς ἀναστάσεως τύπον ἐκλάμπουσα.

Χαῖρε, τῶν ἀγγέλων τὸν βίον ἐμφαίνουσα.

Χαῖρε, δένδρον ἀγλάοκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστεῖ.

Χαῖρε, ξύλον εὐσχιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί.

Χαῖρε, κυφοροῦσα ὁδηγὸν πλανωμένοις.

Χαῖρε, ἀπογεννώσα λυτρωτὴν αἰχμαλώτοις.

Χαῖρε, κριτοῦ δικαίου δυσώπησις.

Χαῖρε, πολλῶν πταιόντων συγχώρησις.

Χαῖρε, στολή τῶν γυμνῶν παρρησίας.

Χαῖρε, στοργὴ πάντα πόθον νικῶσα.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ξένον τόκον ἰδόντες ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου, τὴν νοῦν εἰς οὐρανούς μεταθέντες· διὰ τοῦτο γὰρ ὁ ὑψηλὸς Θεὸς ἐπὶ γῆς ἐφάνη ταπεινὸς ἄνθρωπος, βουλόμενος ἐλκῆσαι πρὸς τὴν ὕψος τοὺς αὐτῷ βοῶντας·

Ἄλληλούϊα.

A Ave, generationum omnium letitia.

Ave, sponsa innupta.

Deiferi præcones effecti Magi, reversi sunt Babylonem; tuoque oraculo obsecuti, te Christum annuntiaverunt omnibus populis, relicto Herode, tanquam deliro, qui non novit psallere:

Alleluia.

Veritatis splendore in Ægyptum immisso, mendacii tenebras inde expulisti: hujus enim regionis idola, cum tuam, Salvator, virtutem ferre non possent, ceciderunt: qui vero ab his liberati sunt ad Deiparam clamabant:

Ave, hominum erectio.

Ave, demonum subversio.

Ave, quæ fraudis errorem conculcasti.

B Ave, quæ idolorum fallaciam redarguisti.

Ave, mare, quod intellectualem Pharaonem demersisti.

Ave, petra, quæ sitientes vitam potasti.

Ave, ignea columna, quæ degentes in tenebris dirigis.

Ave, mundi umbraculum nube longius se extendens.

Ave, esca mannae succedanea.

Ave, sanctarum deliciarum ministra.

Ave, terra promissionis.

Ave, ex qua fluit mel et lac.

Ave, sponsa innupta.

Transmigraturo Symeoni e præsentis fallaci sæculo, traditus ei fuisti, velut infans; sed agnitus es ab hoc etiam Deus perfectus; quapropter admiratus est tuam ineffabilem sapientiam, exclamans:

Alleluia.

Cum seipsum nobis ille, a quo sumus facti, manifestavit Creator, novum ostendit genus creaturæ: ex ventre enim germinavit sine semine, ipsumque ventrem reliquit, sicuti erat, incorruptum; ut nos miraculum videntes laudemus ipsam Virginem clamantes:

Ave, flos incorruptibilitatis.

Ave, corona continentia.

Ave, quæ typum resurrectionis præmonstrat.

Ave, quæ angelorum vitam representat.

D Ave, arbor splendido fructu dives, quo fideles nutriuntur.

Ave, lignum, cujus grata foliorum umbra protegentur multi.

Ave, quæ gestas in utero duccem errantibus.

Ave, quæ gignis redemptorem captivis.

Ave, justis iudicis exoratio.

Ave, multorum peccantium indulgentia.

Ave, stola eorum qui nudi sunt fiducia.

Ave, amor omne desiderium superans.

Ave, sponsa innupta.

Peregrinum intuentes partum peregrinemur a mundo, mentem in cælum transferentes: ob id enim excelsus Deus humilis homo in terra apparuit, volens in altum trahere clamantes ad se:

Alleluia.

Totum erat in inferioribus, et a superioribus neuti-
quam aberat incircumscriptum Verbum; descensio
enim divina, non vero transmigratio localis fuit
etiam partus Virginis afflatæ Deo, quæ hæc audit :

Ave, incomprehensibilis Dei comprehensio.

Ave, mysterii venerandi janua.

Ave, infidelium dubia auditio.

Ave, fidelium indubia gloriatio.

Ave, currus sanctissimus ejus, qui sedet super
Cherubim.

Ave, domicilium præstantissimum ejus, qui est
super Seraphim.

Ave, quæ contraria in unum conciliasti.

Ave, quæ virginitatem et partum conjunxisti.

Ave, per quam soluta est prævaricatio.

Ave, per quam apertus est paradísus.

Ave, clavis regni Christi.

Ave, spes æternorum bonorum.

Ave, sponsa innupta.

Universa angelorum natura magnum tuæ incar-
nationis opus demirata est; inaccessibilem enim, ut
Deum, omnibus accessibilem, ut hominem, videbat;
conversatum quidem nobiscum, et audientem ab
omnibus hoc modo :

Alleluia.

Rhetores eloquentissimos, quasi mutos pisces esse
circa te videmus, o Deipara : non enim satis sunt
explicare, quomodo et virgo permanes, et parere
potueris : at nos mysterium admirati fideliter cla-
mamus :

Ave, sapientiæ Dei receptaculum.

Ave, providentiæ ipsius promptuarium.

Ave, quæ philosophos ostendis insipientes.

Ave, quæ eloquentiæ magistros eloquentia desti-
tutos redarguis.

Ave, quoniam callidi perscrutatores desipuerunt.

Ave, quoniam fabularum auctores emarcuerunt.

Ave, quæ Atheniensium anabages dissolvis.

Ave, quæ piscatorum sagenas implet.

Ave, quæ a profundo ignorantix extrahis.

Ave, quæ multos in scientia illuminas.

Ave, navis servari cupientium.

Ave, portus in hac vita navigantium.

Ave, sponsa innupta.

Volens rerum omnium Conditor mundum ser-
rare, in hunc ipsum sponte descendit, et cum, qua-
tenus Deus est, pastor esset, propter nos apparuit
nobiscum homo : similitudine enim nostra ad se
vocata, ut Deus audit :

Alleluia.

Virginum et omnium ad te confugientium murus
es, Virgo Deipara; Factor enim cæli et terræ in
utero tuo commoratus ad hoc te instruxit, o imma-
culata, docuitque omnes salutare :

Ave, columna virginitatis.

Ave, porta salutis.

Ave, auctrix spiritalis reformationis.

Ὅλος ἦν ἐν τοῖς κάτω, καὶ τῶν ἄνω οὐδ' ὄλιος
ἀπὴν ὁ ἀπερίγραφτος Λόγος· συγκατάβασις γάρ
θεϊκὴ, οὐ μετάβασις δὲ τοπικὴ γέγονε, καὶ τόκος ἐκ
Παρθένου θεολήπτου ἀκουούσης ταῦτα.

Χαῖρε, Θεοῦ ἀχωρήτου χώρα.

Χαῖρε, σεπτοῦ μυστηρίου θύρα.

Χαῖρε, τῶν ἀπίστων ἀμφίβολον ἀκουσμα.

Χαῖρε τῶν πιστῶν ἀναμφίβολον καύχημα.

Χαῖρε, ὄχημα πανάγιον τοῦ ἐπὶ τῶν Χερουβίμ.

Χαῖρε, οἶκημα πανάριστον τοῦ ἐπὶ τῶν Σεραφίμ.

Χαῖρε, ἡ τάναντια εἰς ταύτῃ ἀγαθοῦσα.

Χαῖρε, ἡ παρθενίαν καὶ λοχείαν ζευγνύσα.

Χαῖρε, δι' ἧς ἐλύθη παράβασις.

B Χαῖρε, δι' ἧς ἠνοιχθη παράδεισος.

Χαῖρε, ἡ κλεῖς τῆς Χριστοῦ βασιλείας.

Χαῖρε, ἐλπίς ἀγαθῶν αἰωνίων.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Πᾶσα φύσις ἀγγέλων κατεπλάγη τὸ μέγα τῆς σῆς
ἐνανθρωπήσεως ἔργον· τὸν ἀπρόσιτον γάρ, ὡς Θεὸν,
ἐθεώρει πᾶσι προσίτον ἄνθρωπον, ἡμῖν μὲν συνδι-
άγοντα, ἀκούοντα δὲ παρὰ πάντων οὕτως·

Ἄλληλουῖα.

Ῥήτορας πολυφθόγγους, ὡς λιθῶνας ἀφώνους, ὀρώ-
μεν ἐπὶ σοί, Θεοτόκε· ἀποροῦσι γάρ λέγειν τὸ πῶς,
καὶ παρθένος μένεις, καὶ τεκεῖν ἰσχυσας· ἡμεῖς δὲ
τὸ μυστήριον θαυμάζοντες, πιστῶς βοῶμεν·

C

Χαῖρε, σοφίας Θεοῦ δοχεῖον.

Χαῖρε, προνοίας αὐτοῦ ταμεῖον.

Χαῖρε, φιλοσόφους ἀσόφους δεικνύουσα.

Χαῖρε, τεχνολόγους ἀλόγους ἐλέγχουσα.

Χαῖρε, ὅτι ἐμωράνθησαν οἱ δεινοὶ συζητι-
κοί.

Χαῖρε, ὅτι ἐμαράνθησαν οἱ τῶν μύθων ποιηταί.

Χαῖρε, τῶν Ἀθηναίων τὰς πλοκάς διασπῶσα.

Χαῖρε, τῶν ἀλιείων τὰς σαγήνας πληροῦσα.

Χαῖρε, βυθοῦ ἀγνοίας ἐξέλκουσα.

Χαῖρε, πολλοὺς ἐν γνώσει φωτίζουσα.

Χαῖρε, ὄλκας τῶν θελόντων σωθῆναι.

Χαῖρε, λιμὴν τῶν τοῦ βίου πλωτήρων.

D Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Σῶσαι θέλων τὸν κόσμον ὁ τῶν ὅλων κοσμήτωρ,
πρὸς τοῦτον αὐτεπάγγελτος ἦλθε, καὶ ποιμὴν ὑπ-
άρχων, ὡς Θεός, δι' ἡμᾶς ἐφάνη καθ' ἡμᾶς ἄνθρω-
πος· ὁμοίω γάρ τὸ ὅμοιον καλέσας, ὡς Θεός
ἀκούει·

Ἄλληλουῖα.

Ἰεῖχος εἶ τῶν παρθένων, Θεοτόκε Παρθένε, καὶ
πάντων τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων· οὐ γὰρ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς κατεσκευάσέ σε Πατρὴς,
ἄχραντε, οἰκήσας ἐν τῇ μήτρᾳ σου, καὶ πάντας σοὶ
προσφωνεῖν διδάξας·

Χαῖρε, ἡ στήλη τῆς παρθενίας.

Χαῖρε, ἡ πύλη τῆς σωτηρίας.

Χαῖρε, ἀρχηγὸς νουότης ἀναπλάττουσας.

Χαῖρε, χορηγὲ θεϊκῆς ἀγαθότητος.

Χαῖρε, σὺ γὰρ ἀνεγέννησας τοὺς συλληφθέντας αἰσχροῶς.

Χαῖρε, σὺ γὰρ ἐνουθέτησας τοὺς συληθέντας τὴν νοῦν.

Χαῖρε, ἡ τὸν φθορέα τῶν φρενῶν καταργούσα.

Χαῖρε, ἡ τὸν σπορέα τῆς ἀγνείας τεκοῦσα.

Χαῖρε, παστὰς ἀσπόρου νυμφεύσεως.

Χαῖρε, πιστοὺς Κυρίῳ ἀρμόζουσα.

Χαῖρε, καλὴ κουροτρόφος παρθένων.

Χαῖρε, ψυχῶν νυμφοστόλε ἀγίων.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ἦμνος ἅπας ἡττάται, συνεκτείνεσθαι σπεύδων
τῷ πλήθει τῶν πολλῶν οἰκτιριστῶν σου ἰσχυρίθμους
γὰρ τῇ ψάμμῳ ψῆδός ἄν προσφέρωμέν σοι, Βασιλεῦ
ἄγιε, οὐδὲν τελοῦμεν ἄξιον, ὧν ἐδώκας ἡμῖν τοῖς
σοι βουῶσιν.

Ἄλληλούϊα.

Φωτοδόχον λαμπάδα τοῖς ἐν σκότει φανεῖσαν ὀρώ-
μεν τὴν ἁγίαν Παρθένον ἡ γὰρ αὔλον ἄπτουσα φῶς
ὠδηγεῖ πρὸς γνῶσιν θεϊκὴν ἅπαντας ἡ ἀγῆ τὸν νοῦν
φωτίζουσα, κραυγῇ δὲ τιμωμένη ταῦτα.

Χαῖρε, ἀκτὶς νοητοῦ ἡλίου.

Χαῖρε, βολὴς τοῦ ἀδύτου φέγγους.

Χαῖρε, ἀστραπὴ τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα.

Χαῖρε, ὡς βροντὴ τοὺς ἐθχροὺς καταπλήττουσα.

Χαῖρε, ὅτι τὸν πολύφωτον ἀνατέλλεις φωτισμόν.

Χαῖρε, ὅτι τὸν πολύρρυτον ἀναθλύζεις ποταμόν.

Χαῖρε, τῆς κολυμβήθρας ζωγραφουσα τὸν τύπον.

Χαῖρε, τῆς ἀμαρτίας ἀναιρουσα τὸν ῥύπον.

Χαῖρε, λουτὴρ ἐκπλύνων συνείδησιν.

Χαῖρε, κρατὴρ κερνῶν ἀγαλλίαςιν.

Χαῖρε, ὀσμὴ τῆς Χριστοῦ εὐωδίας.

Χαῖρε, ζωὴ μυστικῆς εὐωχίας.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Χάριν δοῦναι θελήσας ὀφλημάτων ἀρχαίων ὁ πάν-
των χρεωλύτης ἀνθρώπων, ἐπεδήμησε δι' ἑαυτοῦ
πρὸς τοὺς ἀποδήμους τῆς αὐτοῦ χάριτος, καὶ
σχίσας τὸ χειρόγραφον, ἀκούει παρὰ πάντων οὕτως.

Ἄλληλούϊα.

Ψάλλοντές σου τὴν τόκον ἀνυμνοῦμέν σε πάντες,
ὡς ἐμφυχον ναὸν, Θεοτόκε ἡ ἐν τῇ σῆ γὰρ οἰκήσας
γαστρὶ ὁ συνέχων πάντα τῇ χειρὶ Κύριος, ἡγίασεν,
ἐδόξασεν, ἐδίδαξε βοᾶν σοι πάντας.

Χαῖρε, σκηνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου.

Χαῖρε, ἁγία ἀγίων μείζων.

Χαῖρε, κιβωτὸς χρυσοθεῖσα τῷ Πνεύματι.

Χαῖρε, θησαυρὸς τῆς ζωῆς ἀδαπάνητε.

Χαῖρε, τίμιον διάδημα βασιλέων εὐσεβῶν.

Χαῖρε, καύχημα σεβασμίων ἱερέων εὐλαβῶν.

Χαῖρε, τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀσάλευτος πύργος.

Χαῖρε, τῆς βασιλείας τὸ ἀπόρητον τεῖχος.

Χαῖρε, δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια.

Χαῖρε, δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι.

Χαῖρε, χρωτὸς τοῦ ἐμοῦ Θεραπειά.

Χαῖρε, ψυχῆς τῆς ἐμῆς σωτηρία.

Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

A Ave, divinae bonitatis ministra. *

Ave, tu enim turpiter conceptos regenerasti.

Ave, tu enim mente captos ad mentem revo-
casti.

Ave, quae mentium corruptorem depressisti.

Ave, quae puritatis satorem peperisti.

Ave, thalamus incontaminati connubii.

Ave, quae fideles aptas Domino.

Ave, speciosa Virgo virginum altrix.

Ave, sanctarum animarum pronuba.

Ave, sponsa innupta.

Hymnus omnis, qui multarum miserationum tua-
rum magnitudinem complecti velit, minor est, et
deficit : quavis enim arenæ æqualia tibi offeramus
cantica, o Rex sancte, nihil dignum iis peragimus,
quæ dedisti nobis clamantibus ad te :

Alleluia.

Vivæ lucis lampadem, quæ degentibus in tene-
bris apparuit, intuemur sanctam Virginem : imma-
teriale enim lumen accendens ad divinam cognitio-
nem omnes adducit ipsa, quæ suo splendore men-
tem illuminat, et clamore nostro sic honoratur :

Ave, radius solis intellectualis.

Ave, jubar lucis innociduae.

Ave, fulgor animas illustrans.

Ave, ut tonitru hostes consternans.

Ave, quoniam splendorem emittis multiplicem.

Ave, quoniam flumen effundis multifluum.

Ave, quæ piscinæ refert imaginem.

Ave, quæ sordes tollis peccati.

Ave, pelvis abluens conscientiam.

Ave, crater miscens exultationem.

Ave, bonus odor suavitatis Christi.

Ave, vita mystici convivii.

Ave, sponsa innupta.

Gratiam cum decrevisset de antiquis debitis fa-
cere ille, qui omnium debita solvit, per seipsum ad
eos commigravit, qui ab ejus gratia discesserant ;
scissoque chirographo a cunctis sic audit :

Alleluia.

Omnes, qui tuum canimus partum, te velut ani-
matum templum laudamus, o Deipara : cum enim
in tuo ventre habitasset, qui omnia manu continet
D Dominus, te sanctificavit, glorificavit, docuitque
omnes ad te clamare :

Ave, tabernaculum Dei et Verbi.

Ave, sancta sanctis major.

Ave, arca Spiritu deaurata.

Ave, thesaurus vitæ inexhaustus.

Ave, pretiosum piorum regum diadema.

Ave, religiosorum sacerdotum augusta gloriatio.

Ave, Ecclesiae turris inconcussa.

Ave, regni murus inexpugnabilis.

Ave, per quam excitantur tropæa.

Ave, per quam concidunt hostes.

Ave, corporis mei medela.

Ave, animæ meæ salus.

Ave, sponsa innupta.

O cunctis laudibus honoranda Mater, quæ san-
etorum omnium sanctissimum Verbum peperisti,
presenti oblatione suscepta, ab omni calamitate
cunctos libera, et a futuro redime supplicio ad te
clamantes.

Alleluia.

Ὁ πανόμνητε Μῆτερ, ἡ τεκοῦσα τῶν πάντων
ἁγίον ἀγιώτατον Λόγον, δεξαμένη τὴν νῦν προσ-
φορὰν, ἀπὸ πάσης βύσαι συμφορᾶς ἅπαντας, καὶ
τῆς μελλούσης λύτρωσαι κολάσεως τοὺς σοὶ βο-
ῶντας.

Ἀλληλοῦια.

IN HYMNUM ACATHISTUM.

J. M. QUERCII ADNOTATIONES.

Ἀκάθιστον, *Acathistum*, hunc hymnum vocant
Græci, quia illum *stantes* canunt, ipsumque fe-
stum eadem de causa τῆς ἀκαθίστου ἑορτῆν, vel
ἡμέραν, *Acathisti solemnitatem*, vel *diem*, dicunt :
unde recte erroris arguuntur a Gretsero, tom. II,
pag. 450, Meursius, et Junius, qui τῆς ἀκαθί-
στου putarunt esse epitheton Virginis, quasi diceret
Virginis iter facientis, vel *ejus quæ non sedet, et
quiescit*. Eam certe non esse vocis ἀκαθίστου ori-
giem ex ipso Menologio et Triodio Græcorum
dignoscere potuissent. Constat hymnus Tropario,
Contacio, et OEcis, de quibus videndi Goarius
Euchol. Græc.; Ducangius, *Glossar. med. et infim.
Græcit.*; Leo Allatius, *De libr., et reb. Eccles.
Græc.*, Isac. Habert, *Lib. Pontif. Eccl. Græc.*, et Qui-
rinus in *Diatriba*, de qua supra (col. 1535). Inve-
nitur in libris Ritualibus Græcorum, ac præsertim
in Triodio, quod continet Officium Quadragesimæ.
Hunc hymnum religiosi quidam e Græcis homines
in vernaculum, quo utuntur, sermonem translatum,
sæpius privatim recitare, ac veluti quoddam fir-
mum præsidium, et presentem Virginis tutelam,
secum deferre consueverunt. Idem vero ritu so-
lemni in Ecclesia Græcorum membratim, ac in
partes divisus quatuor primis Quadragesimæ Sab-
batis, totus autem et una simul sumptus hebdo-
madis quintæ Sabbato canitur, scilicet ante diem
festivitatis Annuntiationis beatissimæ Virginis Ma-
riæ, in cujus laudem videtur factus : ea quippe de
causa tot salutationibus, per illud angelicum Ave
incipientibus, constare manifestum est. Cum igitur
tanto in honore habitus sit, hodieque etiam ha-
beatur apud Græcos hic hymnus, quis Philothei
CPoleos patriarchæ impudentiam non demirabitur,
qui Gregorii Palamæ erroribus addictus tam stulte
desipuit, ut eum Virgini Deiparæ similem facere
non erubuerit, hymnumque hunc ipsum Acathi-
stum, paucis immutatis, per parodiam ad ejusdem
Palamæ laudem non sine maxima temeritatis nota
trastulerit? Vide *Græciam orthod.* Allatii, tom. I,
pag. 771. Prosa, versaque oratione redditus Itali-
ce, itemque in Ruthenam, Arabicam, aliasque
linguas translatus est : Latine autem esse factum

ab Joanne Rubeone Antoniano, et Florilegio Ora-
tionum a Græcis petitarum insertum testatur
Theophilus Rainaudus, tom. VII *Nomencl. Ma-
rian.*, observ. 2. Paucis demum abhinc annis ipsum
sejunctim edidit Romæ, an. 1746, vir ill. Joseph
Schiro, archiepiscopus Dyrrachinus, nova quadam
versione, quam ei sors obtulit, munitam, ut ad
Virginis obsequium venerationemque pios homi-
nes, exhibita parva mole utilis libelli, facilius allie-
ceret. Eam nos versionem, cum satis elegantem, et
Græcas sententias fideliter exprimentem invene-
rimus, pene in omnibus, si pauca tamen exci-
pias, secuti sumus. Adnotationunculas autem, quas
laudatus Schiro suæ editioni adjunxit, omisimus,
vel quia eas necessarias non esse censuimus, vel
quia modum quemdam in hisce recudendis haben-
dam esse cognovimus. De Hymno Acathisto plura
in Codini Caropolitæ notis, *edit. Paris.* pag. 105,
in Theophilo Rainaudo, *loc. cit.*; in Gretsero, tom.
II *De cruce*, pag. 450; in Pagio, *ad an. DCXXV*,
in Jos. Sim. Assemanio *Kalend. Eccles. universæ*,
tom. VI, p. 588, et in Falconio *Pref. ad Tab. Ru-
then.*, qui omnes in id unum consentiunt, tum pri-
mum fuisse confectum, inceptumque cani, cum,
Heraclio imperante, a Sarbari et Chagani obsi-
dione Constantinopolis est liberata. Quando au-
tem inter Officia ecclesiastica Acathistum reci-
pere, aut quo tempore hebdomadis quintæ Sabbato
illum solemniter recitare instituerint Græci, plane
non liquet. Nam ex Synaxario, vel *Lectio*, quam
eo die legendam proponit Triodium, hoc unum
apparet, ter fuisse Constantinopolim a Barbarorum
incursione liberatam; Græcos vero pro tribus
hiscæ acceptis beneficiis unius hymni cantu me-
ritas Virgini laudes et gratias referre voluisse. *Le-
ctionem ipsam* cujus auctor fertur fuisse Nice-
phorus Callistus, ex Triodio depromptam hic af-
ferre e re esse putavimus; quamvis enim illam,
jamdiu Latine factam in lucem emisit Gretserus
loc. cit., ne tamen quidquam, quod ad hanc rem
facere videatur, desideretur, iterum producendam
esse censuimus.

Eadem die (nempe Sabbato quintæ hebdoma-
dis Quadragesimæ), celebramus hymnum Acathistum
SS. Domine nostræ Deiparæ ob hujusmodi cau-

τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ (τῷ Σαββάτῳ τῆς πέμπτης ἑβδο-
μάδος τῆς Τεσσαρακοστῆς) τὸν ἀκάθιστον ὕμνον ἑορ-
τάζομεν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.

ὡς αἰτίαν τοιαύτην Ἡρακλείου τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις ἀρχὴν διέποντος, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς Κοσρόης ἰδὼν τὰ Ῥωμαίων ἄκρως ταπεινωθέντα παρὰ Φόκα βασιλέως τοῦ τυράννου, ἕνα τῶν σατραπῶν Σάρβαρον ὄνομα μετὰ χιλιάδων πλειόνων στέλλει, πᾶσαν τὴν Ἐὐ αὐτῷ ὑποποιήσασθαι· ἐφθη γὰρ καὶ πρότερον ὡσεὶ δέκα μυριάδας Χριστιανῶν διαφθείρας Κοσρόης, ἅτε τῶν Ἑβραίων αὐτοὺς ἐξωνουμένων, καὶ ἀπολλύντων. Ὁ γοῦν ἀρχισατράπης Σάρβαρος τὴν ἔω ληϊσάμενος ἅπασαν, ἐφθασεν ἄχρι καὶ αὐτῆς Χρυσοπόλεως, ἣ νῦν Σκουτάριοι ἐπικλήται. Ὁ τοίνυν βασιλεὺς Ἡράκλειος ἐν ἀπορίᾳ καταστάς δημοσίων χρημάτων, τὰ ἱερὰ τῶν ἐκκλησιῶν εἰς κέρμα μετασκευασάμενος ἐπὶ ἀποδόσει μείζονι καὶ τελειοτέρῳ, διὰ τοῦ Εὐξίνου μετὰ πλοίων νοῖς τῆς Περσίας μέρεσιν εἰσθαλῶν, ἀφανίζει αὐτὴν· καὶ κατακράτος ἡττᾶται τούτῳ ὁ Κοσρόης σὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ. Μετ' ὀλίγον δὲ καὶ Σειρόης ὁ υἱὸς Κοσρόου ἀποστάς τοῦ πατρὸς, τὴν ἀρχὴν ἑαυτῷ περιτίθεισιν, καὶ τὸν πατέρα Κοσρόην ἀποκτείνας, τῷ βασιλεῖ Ἡρακλείῳ σπένδεται· Χαγάνος γε μὴν ὁ τῶν Μυσῶν καὶ Σκυθῶν ἀρχηγός, μαθὼν τὸν βασιλέα διαπόντιον ἐς Πέρσας γενόμενον, τὰς μετὰ Ῥωμαίων διαλύσας σπονδὰς, στίφη μυριάριθμα ἐπαγόμενος διὰ τῶν δυτικῶν εἰσβάλλει μερῶν εἰς τὴν Κωνσταντίνου, κατὰ Θεοῦ βλασφημῶς ἐκπέμπων φωνὰς· αὐτίκα τοίνυν ἡ μὲν θάλασσα πλοίων, ἡ δὲ γῆ πεζῶν καὶ ἰππέων ἀπείρων ἐμπλεως ἦν· Σέργιος δὲ ὁ πατριάρχης, πολλὰ τὸν τῆς Κωνσταντίνου παρεκάλει λαὸν, μὴ καταπίπτειν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ἐλπίδα ἐκ ψυχῆς εἰς Θεὸν ἀναφέρειν, καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ Μητέρα τὴν πανάχραντον Θεοτόκον· καὶ μὴν καὶ Βῶνος πατρίκιος ὁ τρυφικαῦτα τὴν πόλιν διέπων, τὰ ἀνήκοντα εἰς ἀποτροπὴν τῶν πολεμίων παρεσκευάζετο· δεῖ γὰρ μετὰ τῆς ἀνωθεν βοήθειας, καὶ ἡμᾶς τὰ προσήκοντα ἐνεργεῖν.

Ὁ δὲ πατριάρχης τὰς θείας εἰκόνας τῆς Θεομήτορος μετὰ παντὸς ἐπαγόμενος τοῦ πλήθους περιήει τὸ τεῖχος ἀνωθεν, ἐντεῦθεν τὸ ἀσφαλὲς αὐτῶν πορίζόμενος· ὡς δὲ ὁ μὲν Σάρβαρος ἐξ ἐφῶς, Χαγάνος δὲ ἀπὸ θυσμῶν πυρπολεῖν τὰ πέριξ τῆς πόλεως ἤρχοντο· ὁ πατριάρχης τὴν ἀχειροποίητον τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα, καὶ τὰ τίμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα, προσέτι δὲ καὶ τὴν τιμίαν ἐσθῆτα τῆς Θεομήτορος ἐπιφερόμενος, διὰ τῶν τειχῶν περιήρχετο. Χαγάνος δὲ ὁ Σκύθης, διὰ τῶν χερσαίων τειχῶν προσβάλλει τῇ Κωνσταντίνου σὺν πλῆθει ἀπείρῳ ἄκρως ἐξ ὀπλων ἠσφαλισμένους, καὶ τοσοῦτω, ὡς ἕνα Ῥωμαίων πρὸς δέκα Σκύθας σαφῶς διαμάχεσθαι· ἀλλ' ἡ ἄμαχος πρόμαχος διὰ τῶν παρευρεθέντων ὀλίγων πάνυ στρατιωτῶν ἐν τῷ ναῷ ταύτης τῷ τῆς πηγῆς πλείστους αὐτῶν παραπώλεσε. Κάντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι ἀναθαρσῆσαντες τε καὶ ἀνασκιρτήσαντες ὑπὸ στρατιγγῶ ἀμάχῳ τῇ Θεομήτορι αὐτοὺς αἰεὶ κατὰ κράτος ἐνίκων. Βλέψαντες δὲ καὶ πρὸς σπονδὰς οἱ τῆς πόλεως, ἀπεκρούσθησαν. Ἄνεῖπε γὰρ ὁ Χαγάνος, «Μὴ ἀπαταῶσθε ἐπὶ τῷ Θεῷ, ᾧ πιστεύετε· πάντως γὰρ αὔριον τὴν πόλιν ὑμῶν καταλήψομαι.» Οἱ δὲ τῆς πόλεως διακούσαν-

Asam. Cumi Heraclius Romanum imperium teneret, Persarum rex Chosroes, videns res Romanorum a Phoca tyranno penitus afflictas et prostratas, unum ex satrapis suis, Sarbarum nomine, cum multis millibus misit, ut totum Orientem suae ditionis faceret: nam et prius jam decem myriadas Christianorum Chosroes deleverat et everterat; quippe quos Hebraei redemerant et perdiderant. Archisatrapa igitur Sarbarus, toto Oriente devastato usque ad Chrysopolim, quæ nunc Scutarium cognominatur, processit. Imperator autem Heraclius pecuniæ publicæ penuria pressus, sacris Ecclesiarum vasis, et instrumentis conflatis, et in nummos conversis, quo summa major et perfectior foret, per Euxinum mare classe in Persiam partes ducta, et impressione facta, omnia populatur, et excindit, ipsumque Chosroem cum reliquo exercitu potenti manu fundit, et profligat. Non diu post Siroes, filius Chosrois, cum a patre defecisset, regnum sibi vindicat, et interempto patre fœdus cum Heraclio init. Chaganus autem Mysorum et Scytharum dux, cum intellexisset imperatorem mari in Persas profectum esse, ruptis quæ cum Romanis inierat, fœderibus, et innumereabilibus copiis collectis, per partes Occidentales Constantinopolim aggreditur, jactis multis in Deum blasphemis. Itaque repente mare quidem navibus plenum fuit, terra peditibus equitibusque infinitis. Sergius autem patriarcha valde Constantinopolitanos incolas admonerat, ne animos desponderent; sed omnem potius spem suam ex intimo mentis sensu in Deo, et in Genitrice immaculata Deipara collocarent. Atqui et Bonus, qui tunc civitati præerat, ea quæ propulsandis hostibus necessaria erant, preparabat. Oportet enim, ut cum cœlesti auxilio nos etiam studium et operam nostram conjungamus.

Patriarcha autem, acceptis Deiparentis imaginibus, cum omni multitudine mœnia superne circuibat, hinc illis præsidium et salutem comparans. Ut vero Sarbarus ab oriente, Chaganus autem ab occidente igne succendere cœperunt omnia quæ in circuitu civitatis erant: patriarcha imaginem Christi non manufactam, item venerabilia et vivifica ligna, ad hæc venerandam vestem Deiparæ proferens mœnia obibat. Chaganus autem Scythæ ex ea parte, qua terram mœnia spectant, impetum in Constantinî urbem facit, tali ac tanta multitudine undique armis tecta et munita, ut uni Romano adversus decem Scythas pugnandum fuerit. Cæterum inexpugnabilis illa propugnatrix opera paucorum militum, qui erant in templo ejus ad fontem exstructo, plurimos ex illis trucidavit. Hinc Romani animis resumptis, et præ gaudio exsillientes, duce et auspice invicta Deipara, victoriam de illis gloriose reportabant: cuiusque cives jam pacta et fœdera inire cogitarent, repulsam tulerunt. Aiebat enim Chaganus: «Ne fallamini, freti Deo, cui creditis: certe enim eras urbem occu-

paba. Quo auxilio, incole civitatis manus ad Deam extendebant. Collatis igitur junctisque Chaganus et Sarbarus, terra marique, variis machinis et tormentis urbem oppugnantes, eam capere contendunt: sed tanta caele a Romanis repulsi sunt, ut vivi humanis mortuis non sufficerent. Naves vero ex singulis arboribus confectæ, armatis hominibus refertæ, et per sinum, qui Coriu cognominatur, in Blachernium Deiparentis templum delatæ, turbine et procella ex improvise mari incumbente, idque in duas partes diffluente, cum omnibus hostium navigiis interierunt. Apparuit admirandum prorsus castissime Deiparentis miraculum, factumque præclarissimum: omnes enim ad litus maris, quod est in Blachernis, ejecit. At populus, portis sine mora patefactis, omnes omnino trucidavit, pueris et mulieribus in illos armatis. Horum vero duces reversi sunt non sine lacrymis et lamentatione.

At Dei amantissimus populus CPolitanus totam noctem absque ulla intermissione hymnum pro gratiarum actione Dei Genitrici decantavit, tanquam illi quæ pro omnium salute excubias egisset, et cœlesti sua virtute tam insigne tropæum contra hostes erexisset. Ab illo igitur tempore, in memoriam tanti ac tam divini miraculi, Ecclesia hunc diem festivum esse voluit Deiparæ, cujus auxilio tam eximium quoque tropæum erectum fuit. *Acathistum* vero nominavit, quod tunc et populus, et clerus universus eodem ardore idem facerent, nemine cessante, nemine a divinis laudibus quiescente.

Cæterum post triginta sex annos, sub Constantio Pogonato, Agarenî, maximo coacto exercitu, rursus CPolim aggressi sunt, et septem annis eandem obsederunt: quo tempore in Cyziæ partibus hiemantes, multos ex suis amiserunt. Deinde spe abjecta, cum universa classe abeuntes, et ad Syllæum delati, omnes fluctibus maris hausti interierunt, ope et auspiciis intemeratæ Deiparentis.

Sed et sub Leone Isauro, Agarenî, quamplurimis myriadibus congregatis, primum quidem Persarum regnum excinduat: deinde Ægyptiam, et Libyam, quin et Indos, et Æthiopes, et Hispanos quoque pervolitant, et ad extremum adversus ipsam urbium reginam expeditionem suscipiunt, adductis octies mille navibus. Conclusa igitur in orbem civitate, velot jamjam illam direpturi expectabant. Porro sacratus urbis populus venerabili pretiosæ et vivificæ crucis ligno assumpto, acceptaque Virginis Hodegetricæ imagine, mœnia circumdabat, lacrymis Deum propitiatus. Comuni igitur decreto Agarenî in duas partes dividuntur, et alii quidem in Bulgaros arma ferunt, ubi dux illorum myriades occumbunt. Qui vero ad occupationem urbis relicti sunt, impediti a catena, quæ a Galata ad urbis mœnia pertingit, deferuntur ad locum, quem Sosthenium nominant, ubi cum violentus aquilo existi-

Α παρ, χεῖρας ἔτεινον εἰς Θεόν. Συμφιονήσαντες οὖν Χαγάνος τε καὶ ὁ Σάρβαρος, διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης προσβάλλουσι, διὰ μηχανημάτων τὴν πόλιν ἐλαῖν προθυμούμενοι· ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων ἠττήθησαν, ὥς μηδὲ ἱκανοὺς εἶναι τοὺς ζῶντας καίειν τοὺς τεθνηκότας, τὰ δὲ μονόξυλα ὑπλιτῶν πλήρη, διὰ τοῦ ἐπιλεγομένου κέρατος κόλπου εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὺν τῆς Θεομήτορος καταγόμενα, κατ' αἰγίλος αἰφνηδὸν τῇ θαλάσσει ἐπεισπισσοῦσης ῥαγδαίας, καὶ διατριχάσης ταύτην εἰς τμήματα, σὺν τοῖς πλοίοις ἅπασι τῶν ἐχθρῶν διεφθάρη, καὶ εἶδεν ἂν τις παράδοξον ἀριστούργημα τῆς πανάγνου, καὶ Θεομήτορος· πάντας γὰρ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τὸ ἐν Βλαχέρναις ἐξέβραθεν, ὁ δὲ λαὸς ὅσον τάχος τὰς πύλας ἀναπετάσαντες, ἄρδην πάντας ἀπέκτειναν, καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες κατ' αὐτῶν ἀνδραϊζόμενοι.

Ὅτε μὲν Θεοφίλης τῆς Κωνσταντίνου λαὸς τῇ Θεομήτορι τὴν χάριν ἀφοσιούμενοι, ὀλονόκτιον τὸν ὕμνον, καὶ ἀκάθιστον αὐτῇ ἐμελίψθησαν, ὥς ὑπὲρ αὐτῶν ἀγρυπνησάση, καὶ ὑπερφυεῖ δυνάμει διαπραξαμένη τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τρόπαιον· ἔκτοτε οὖν εἰς μνήσιν τοῦ τοσοῦτου καὶ ὑπερφυοῦς θαύματος, ἡ Ἐκκλησία τὴν τοιαύτην ἑορτὴν παρέλαθε τῇ Μητρὶ ἀνατιθέμεναι τοῦ Θεοῦ τῷ παρόντι καιρῷ, ὅτε καὶ τὸ τρόπαιον τῇ Θεομήτορι γέγονεν. Ἀκάθιστον δὲ ὠνόμασαν, διὰ τὸ τότε οὕτω πράξει τὸν τῆς πόλεως κληρὸν τε καὶ λαὸν ἅπαντα.

Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνων τριάκοντα ἕξ, ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου οἱ Ἀγαρηνοὶ ἀπειρον στρατιάν ἐπαγόμενοι, πάλιν τῇ Κωνσταντίνου ἐπέθεντο, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτεσι τριῦτην πολιορκοῦνται, ὅτε καὶ ἐν τοῖς Κυζίκου παρεχέμαζον μέρεσι, πολλοὺς τῶν οἰκείων διέφθειραν· εἶτα ὀπαικόντες, καὶ μετὰ τοῦ στόλου αὐτῶν ὑποστρέφοντες, κὰν τῷ Συλαίῳ γενόμενοι, τῇ θαλάσσει πάντες καταποντίσθησαν προστασίῃ τῆς πανάγνου, καὶ Θεομήτορος.

Ἀλλὰ καὶ τὸ τρίτον αὐθις ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, οἱ ἐξ Ἀγαρ ὑπὲρ πλείστας μυριάδας ἀριθμούμενοι, πρῶτον μὲν τὴν τῶν Περσῶν ἀφανίζουσι βασιλείαν, εἶτα τὴν Αἴγυπτον, καὶ Λιβύην ἐπιδραμόντες, καὶ Ἰνδοὺς, Αἰθιοπίας τε καὶ Ἰσπανοὺς, ὕστερον καὶ κατ' αὐτῆς τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων ἐπιστρατεύουσι, χίλια ὀκτακόσια πλοῖα ἐπιφερόμενοι, κυκλιόσαντες οὖν αὐτὴν, ὥς αὐτίκα διαναρπάσαντες ἕμενον. Ὁ δὲ τῆς πόλεως ἱερός λαὸς τὸ σεπτὸν ξύλον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ, καὶ τὴν σεβάσμιον εἰκόνα τῆς Θεομήτορος ὀθηγγητρίδος ἐπαγόμενοι, τὸ τεῖχος περιεκύκλουν, σὺν δάκρυσιν τὸν Θεὸν ἱεσούμενοι. Δόξαν οὖν οὕτω τοῖς Ἀγαρηνοῖς, εἰς δύο διασπείρονται μέρη, καὶ οἱ μὲν κατὰ Βουλγάρων στρατεύουσι, καὶ πίπτουσιν ἐκεῖσε ὑπὲρ μυριάδας δύο· οἱ δὲ περιελθόντες τὴν πόλιν ἐλαῖν· κωλυθέντες δὲ ὑπὲρ τῆς ἀλύσεως, ἀτηκαύσης ἀπὸ τῶν Γαλάτων εἰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἀναχθέντες περίπου τὸ λεγόμε-

μενον Σιωσθένιον γίνονται, κάκει ανέμου βορέου κα-
ταβράγέντος, τὰ πολλὰ τῶν πλοίων αὐτῶν διεβράγη,
καὶ διεφθάρησαν· οἱ δὲ περιλειφθέντες λιμῶ σφοδρῶ
περιέπεσον, ὡς καὶ ἀνθρώπινων σαρκῶν ἄψασθαι,
κόπριά τε φυρᾶν, καὶ ἐσθλείν· εἶτα φυγόντες, καὶ
κατὰ τὸ Αἰγαῖον γενόμενοι πέλαγος, τὰ σκάφη αὐτῶν
ἄπαντα, καὶ ἑαυτοὺς τῷ τῆς θαλάσσης διδοῦσι βυθῶ·
χάλαζα γὰρ βαγδαία οὐρανόθεν καταπεσοῦσα, καὶ
βρασμὴν κατὰ τῆς θαλάσσης ποιήσασα τὴν τῶν
πλοίων πύσσαν διέλυσε, καὶ οὕτως ὁ ἀπειροπληθὴς
ἐκεῖνος στόλος διώλοε, τριῶν μόνων εἰς ἀγγελίαν
περιλειφθέντων.

Διὰ ταῦτα τοίνυν ἄπαντα τὰ ὑπερφυῆ θαυμάσια
τῆς πανάγνου, καὶ Θεομήτορος τὴν παροῦσαν ἑορτὴν
ἑορτάζομεν· Ἀκάθιστος δὲ εἴρηται, διότι ὀρθοστά-
δην τότε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ τὴν νύκτα ἐκεῖνην τὸν
ἕμνον τῆ τοῦ Λόγου Μητρὶ ἔμελψαν· καὶ ὅτι ἐν πᾶσι
τοῖς ἄλλοις οἴκοις καθῆσθαι ἐξ ἔθους ἔχοντες, ἐν τοῖς
παροῦσι τῆς Θεομήτορος ὀρθοὶ πάντες ἀκροώμεθα.
Τοῖς τῆς σῆς ὑπερμάχου τε, καὶ ἀπροσμάχου
Μητρὸς πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεὸς, τῶν περικειμέ-
νων καὶ ἡμᾶς ἀπάλλαξον συμφορῶν, καὶ ἐλέησον
ἡμᾶς, ὡς μόνος φιλόανθρωπος.

Jam ea omnia, quæ circa Hymnum Acathistum
dici possent, habes in hac narratione luculentissime
expensa ac demonstrata. Supervacaneum omnino
esset, vel ea hic congerere, quæ contra Junium
solenter adnotavit Gretserus, ut ejus allucinatio-
nem circa *Acathisti* denominationem evinceret. Il-
lud tamen velim animadvertas, anne illa verba,
quibus narratio clauditur, "Ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις
οἴκοις καθῆσθαι ἐξ ἔθους ἔχοντες, ἐν τοῖς παροῦσι
τῆς Θεομήτορος, ὀρθοὶ πάντες ἀκροώμεθα, κ. τ. λ.
melius ita verterentur: *Quia in aliis omnibus Oecis
recitandis in more habemus, ut sedeamus; in hisce
autem, qui ad Deipuram spectant, stantes omnes au-
scultamus, etc.* Scilicet dum a sacerdote leguntur;
quod patet ex titulo eidem Hymno in Triodio præ-
posito, οἱ αὐτοὶ δὲ οἴκοι λέγονται παρὰ τοῦ ἱερέως·
ipsi autem *Oeci a sacerdote recitantur*. Gretserus vo-
cem οἴκοις reddidit *adibus*, scilicet *templis* Virginis;
ego vero de οἴκοις, *Oecis*, quibus constare Hymnum
Acathistum jam antea observatum est, hic agi non

Διήγησις ὠφέλιμος ἐκ παλαιῆς ἱστορίας συλλεγεῖσα, καὶ ἀνάμνησιν δηλοῦσα τοῦ παραδόξως
γενομένου θαύματος· ἦν ἡ Πέρσαι, καὶ Βάρβαροι τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν περικύκλωσαν, οἱ
δὲ ἀπώλυντο θείας δίκης πειρασθέντες· ἡ δὲ πόλις ἀσινῆς συντηρηθεῖσα πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,
ἐτησίως ἐκ τότε ἔδει εὐχαριστήριον, ἀκάθιστον τὴν ἡμέραν κατονομάζουσα.

Utilis narratio e veteri collecta historia novum miraculum in memoriam revocans, ac declarans, editum
cum Persæ, ac Barbari urbem hanc regiam obsedissent; qui et perierunt, divino ulciscente numine; urbe
interim, quam Dei genitrix suis intercessionibus servavit incolumem, votis annuis gratiarum actionis
cantica exinde exsolvente, in dicta rei hujus die anniversaria, τῆς ἀκαθίστου nomine.

Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ τῶν Ῥωμαίων
βασιλέως, Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν ἀρχὴν ἔχων,
ἀπέστειλε Σάρβαρον αὐτοῦ στρατηγὸν μετὰ δυνά-
μειως βαρείας, πᾶσαν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις Ἔωαν
καταδραμεῖν, δίκην σηηπτοῦ τινος ἐμπιπρῶντα καὶ
κατακαίοντα καὶ ἀφανίζοντα· οὗτος κατὰ πολλὴν
ἄδειαν τὴν Ἐώαν λεηλατῶν, καὶ ἐλοῦργύων τοὺς

visset, pluraque ex eorum navigiis diffracta et
submersa sunt: at residuos tanta fames cœpit in-
cessere, ut ab esu humanarum carniū sibi non
temperarent, commistisque stercorebus vesceren-
tur. Deinde arrepta fuga cum in Ægæum mare
pervenissent, omnes suas naves, insuper et seipsos
in profundum præcipitarunt: grando enim vio-
lenta e cœlo delapsa, fervoremque maris concu-
tans, picem navigiorum dissolvit. Sic immensa illa
classis disperit, tribus duntaxat, qui cladis nuntium
referrent, superstibus.

Propter hæc igitur tam admiranda a castissima
Dei Genitrice opera patrata præsentem diem fe-
stum celebramus. *Acathistus* vero, quasi carens
sessione, dictus est, quod totus populus tota nocte
stando hymnum Deiparæ concinuerit: quodque
cum in aliis omnibus ædibus ex more sedere liceat,
in istis divinæ Matris, erecti omnes stantes auscul-
tamus: precibus propugnatricis, et invictæ Matris
tuæ, Christe Deus, ab imminentibus nos libera
calamitatibus, et miserere nobis, tanquam solus
clemens et misericors.

dubito: id enim ipse in Triodio titulus satis de-
clarat: Ἀναγινώσκομεν ἀπὸ τῶν Οἴκων ς', ἰστά-
μεθα δὲ εἰς τούτων ἀνάγνωσιν· *Leguntur primi sex
Oeci, et stamus, dum eorum fit lectio*. At vero,
quamvis satis superque de Abaribus, atque de
Hymno Acathisto hactenus dictum sit; nihilomi-
nus, ut uno volumine comprehensa habeantur om-
nia, quæ ad bellum Abaricum illustrandum ali-
quid conferre possunt, superiori historiæ e Sy-
naxario depromptæ prolixiorē alteram, quam in
Bibliotheca Bavarica exstare testatus est Gretse-
rus, et Franc. Combefisius e Cod. Bibliothecæ
Regiæ evulgavit in *Hist. Monothel.* pag. 805, hic ad-
dicere volumus, ut et in promptu habeas quidquid
usque ad præsentem diem in hac re protractum est
in lucem, et rerum CPolitandarum collectio nostra
cura fiat locupletior et absolutior. Facile vero sen-
ties præmissam narrationem esse sequentis com-
pendium: utramque autem cum Pisidæ poemate
tam bene consentire, ut ex eo conflata videantur.

Administrante Heraclio rem Romanam, Chosroes
Persarum rex Sarbarum misit cum multis copiis
suum ducem, qui Orientales omnes Romani im-
perii provincias excurreret, baud aliter ac fulgur
quoddam omnia incendentes, absumentes, ac
destruentem. Hic secure admodum atque libere
Orientem depopulatus, ac obviis quibusque Ro-

manis, nemine prohibente, ejusve late procedentem impetum retardante, interneconi datis: quippe cum Romane vires valde dejectae essent, ejus, qui imperium Romanum regerat, gravissima ac ferina crudelitate tyranni Phocæ viri militaris attritæ, Chalcedonem veniens, in ea deinceps vallum ponit, atque opportuna omnia ad magnam hanc obsidendam civitatem disponit: ita enim illi constitutum erat, hocque modis omnibus studebat. Hæc videns Heraclius, qui nuper post tyrannum Phocam imperii regimen susceperat, valde anxius, gravi- que dolore affectus, relicta regia, collectis Romanis copiis, quæ supersites erant, per Pontum Euxinum repente, cum Persæ nihil cognovissent, eorum regionem invadit. Cognita autem Chaganus Scythæ imperatoris expeditione, statim operi insistit; ac mare quidem Scythicis replet monoly- lis litribus, sic barbara voce nuncupatis, quod ex uno prælongo ligno, tumultuario velut opere, confecta sicut, terram vero equestri milite ac pedestri.

Sergius interim patriarcha, populum in urbe regia constitutum multis hortabatur, docebatque, ut ne animis conciderent. « Confidite, aiebat, filii, et in Deum solum nostræ spem salutis referamus, atque ad eum, manus ac oculos ex toto animo levemus, et ipse mala dissolvat, quæ nos circumsteterunt, ac omnia adversum nos Barbarorum dissipabit consilia. » His Sergii sermonibus animatus populus, qui erat in urbe, manserunt omnes fide in intemperatam Deiparam roborati, atque in eum, qui ex ipsa per clementiam nasci voluit, Christum Deum nostrum, perseverabantque forti animo, expectantes videre misericordiam ejus super ipsos, quam brevi post consequi meruerunt, nec vacui a sua spe exciderunt.

Is autem, qui ad urbis custodiam ab imperatore relictus fuerat, Bonus nomine, nihil non adversus Barbarorum machinamenta sedulo moliebatur, quantæ vires erant. Vult enim Deus, ut ne inertes et otiosi desideamus; sed ut etiam aliquid operæ conferamus; et ut quædam quidem a nobis ipsi inveniamus, ac spem tamen omnem salutis in ipso habeamus. Sic etiam jussit Jesu filio Nave, ut insidias poneret adversus Gaii¹, Gedeonemque hydris ac lampadibus adversus Madianitas² instruxit. Cæterum Bonus quidem munitur muros, omniaque bello opportuna parabat. At Sergius pontifex sacras Dei Genitricis imagines, quibus maxime infans quoque Salvator in ulvis matris repræsentabatur, assumens muros circumibat, qua supplicatione cum urbi tutamen concilians, tum Barbaris ac hostibus consternationem, interitum, ac fugam, quæ brevi eis illata, omnimodo exterminio tradidit.

Quoniam vero Persæ ad Chalcedonis muros castrametati, omnia in circuitu, ac vicinia Chalcedoni

A παρατυγχάνοντας αὐτῷ Ῥωμαίους, οὐδενὸς κωλύον-
τος, ἢ τὴν ἐπὶ πολὺ φοράν αὐτοῦ ἀνακόπτοντος· ἅτε
τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων μάλιστα τεταπεινωμένων,
τῇ βαρυτάτῃ καὶ θηριώδει ὀμότητι τοῦ τηνικαῦτα
τὴν Ῥωμαίων διέποντος ἀρχῆν, τοῦ τυράννου Φωκᾶ
τοῦ στρατιώτου, φθάσας εἰς Χαλκηδόνα, τίθεται
λοιπὸν ἐπ' αὐτῆς χάρακα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιτο-
κίαν ταύτης τῆς μεγαλοπόλεως ἐξευτρεπίζει· τοῦτο
γὰρ αὐτῷ καὶ βεβούλευτο, καὶ τρόπῳ παντὶ ἐσπου-
δάζετο. Ταῦτα ὁρῶν ὁ Ἡράκλειος, μετὰ τὸν τυραν-
νήσαντα Φωκᾶν ἄρτι τῆς βασιλείας ἐπειλημμένος,
σφόδρα περιαλγῆς, καὶ κατώδυνος γεγονὼς, λιπὼν
τὰ βασίλεια, διὰ τοῦ Εὐξίνου Πόντου συναγαγὼν τὰς
ἐτι περιούσας τῶν στρατευμάτων δυνάμεις, ἀθρόως
οὐδὲν προμαθόντων ἐν Περσίδι, τῇ χώρᾳ προσβάλλει·
B γνοὺς δὲ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ βασιλέως ὁ Σκύθης
Χαγάνος, εὐθύς εἶχετο ἔργου· καὶ τὴν μὲν θάλασσαν
πλοίων ἐπλήρου τῶν παρ' αὐτοῖς, ἃ, διὰ τὸ ἐξ ἐνδῆς
ἐπιμήκους σχεδὸν ἴζεσθαι ξύλου, μονόφυλλα βαρβάρων
φωνῆ προσαγορεύονται· τὴν δὲ γῆν, ἱππέων τε καὶ
πεζῶν.

Ὁ δὲ κατὰ τὴν βασιλίδα λαὸς, ὑπὸ Σεργίου τοῦ τὴν
πατριαρχίαν ἔχοντος τότε, πολλὰ παρεκαλεῖτο, καὶ
πρὸς τοῦ μὴ πίπτειν ἐδιδάσκετο, « Θαρσύνετε, τέκνα,
λέγοντος· καὶ μόνον εἰς Θεὸν τὰς ἐλπίδας ἡμῶν τῆς
σωτηρίας ἀναθώμεθα, καὶ πρὸς αὐτὸν χεῖρας, καὶ
ὄμματα ἐξ ὕλης ψυχῆς αἴρωμεν, καὶ αὐτὸς τὰ περι-
στοιχίζαντα ἡμᾶς κακὰ λύσει, καὶ πάντα τὰ καθ'
ἡμῶν διασκεδάσει τῶν Βαρβάρων βουλευόμενα. » Τού-
τοις θαρσύνσας τοῖς λόγοις ὁ ἐν τῇ πόλει λαὸς, ἔμνον
C πάντες τῇ πίστει νευρούμενοι, τῇ εἰς τὴν ἄχραντον
Θεοτόκον, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς εὐδοκήσαντα διὰ φιλοαν-
θρωπίαν τεχθῆναι Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν· καὶ προσ-
δεχόμενοι τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἰδεῖν ἐπ' αὐτοὺς, ἐκαρτέ-
ρουν τῇ ἐλπίδι, οὐ μετὰ μικρὸν καὶ ἠξιώθησαν, καὶ
τῆς ἐλπίδος κενοὶ οὐκ ἐξέπεσον.

Ὁ δὲ παρὰ βασιλέως εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως
καταλειφθεὶς Βῶνος ὄνομα, ὅσα δυνατὸν ἦν ἀντιμη-
χανᾶσθαι, πάντα πράττων καὶ ποιῶν, οὐκ ἠμέλει.
Βούλεται γὰρ ὁ Θεὸς ἡμᾶς, μὴ ἀργούς καὶ ἀπράκτους
καθῆσθαι· ἀλλὰ τι καὶ ἐνεργεῖν· καὶ ἐπινοεῖσθαι
μὲν τινα καὶ ἀφ' ἡμῶν, ἐπ' αὐτὸν δὲ πάντα ἔχειν
σωτηρίας τὴν προσδοκίαν. Οὕτω καὶ τῷ Ἰησοῦ τῷ
παιῶι Ναυῆ, ἐνέδρας ποιῆσαι κατὰ τῆς Γαὶ ἐνοτεί-
λατο, καὶ τὸν Γεδειὸν κατὰ τῶν Μαδιθηαίων ὑδρίας,
D καὶ λαμπάσι ἐξώπλισεν. Ἄλλ' ὁ μὲν Βῶνος, τείχη
ὠχύρου, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολεμικὴν χρεῖαν ἐξήρ-
τους· Σέργιος δὲ ὁ ἱεράρχης, τὰς ἱερὰς εἰκόνας τῆς
Θεομήτορος, αἷς μάλιστα καὶ βρέφος ὁ Σωτὴρ ἐξεικο-
νισθεὶς, ἐν ἀγκάλαις τῆς μητρὸς ἐνεφέρετο, ταυτὰς
λαβὼν, περιφεῖ τὰ τείχη· τῇ μὲν πόλει ἀσφάλειαν
ἐκ τούτου περιποιούμενος· τοῖς δὲ Βαρβάροις καὶ
πολεμίοις πτόησεν, καὶ ὄλεθρον, καὶ φυγὴν· ἃ πάντα
μικρὸν ὕστερον ἐπελήθοντα αὐτοῖς, ἀφανισμῷ ἅπαντας
δέδωκε παντελεῖ.

Οἱ κατὰ τὴν Χαλκηδόνα στρατοπεδευσάμενοι Πέρ-
σαι, ἤρξαντο πυρπολεῖν τὰ περὶ τῆς Χαλκηδόνης

¹ Josue viii, 1. ² Judic. vii, 16.

καὶ γειτνιαζόντα, καὶ τὰλλα πάντα ποιεῖν, ὅσα τοῖς A
 πολλοῖς προθεμένοις ἐργάζεσθαι σύνηθες· ὡσαύ-
 τως δὲ καὶ οἱ Σκυθαὶ καὶ Βάρβαροι, τὰ παραπλήσια
 τοῖς Πέρσαις ποιοῦντες ἐφαίνοντο. Λαβὼν πάλιν ὁ
 Πατριάρχης τὸν ἀχειροποιήτον τύπον τοῦ Κυρίου
 καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν τῆς
 Παναγίου τιμίαν ἐσθῆτα· ἔτι τε τὰ ζωοποιὰ ξύλα,
 διὰ τῶν τοιχῶν περιήρχετο· καὶ μετὰ δακρύων τὸ,
 Ἐξεγέρθητι, Κύριε, ἔλεγεν προσευχόμενος, καὶ
 διασκορπισθήσονται οἱ ἐχθροὶ σου· καὶ ἐκλεί-
 ψουσιν ὡς καπνὸς, καὶ τὰκίθονται ὡς κηρὸς ἀπὸ
 προσώπου πυρός.

Οὕτω τρεῖς ἡμέραι διήλθον τῆς γενομένης πυρ-
 πολήσεως, καὶ προσέβαλε πανοτρατιὰ τῆ πόλει, ὁ
 τῶν Σκυθῶν ἀρχηγός· τοσαύτη δὲ ἦν ἡ φάλαγξ τῶν
 πολεμίων, εἰς τε πλῆθος ἀναρίθμητον συντεταμένη, καὶ B
 ὀπλων περιβολαῖς κατῆραλισμένος, ὡς, ἵνα τὸ πᾶν
 ἐξ ὀλίγου δηλώσω, δέκα Σκύθας πρὸς ἓνα Ῥωμαῖον
 συβρῆγγυσθαι. Ἄλλ' ὁμοίως ἡ ἀρχιστράτηγος, καὶ
 προπολεμοῦσα τῶν Χριστιανῶν ἀχραντος Δέσποινα,
 ἡ ταχίστη τῶν ἐπικαλουμένων ἐπίκουρος διὰ τῶν
 λαχόντων στρατιωτῶν τὸν ἐν τῇ πηγῇ, πολλοὺς τῶν
 ἐκστρατευσαμένων Σκυθῶν ἀνελοῦσα, οὐ μόνον τοῦ
 Σκυθάρχου τὸ ὄρασος κατέβαλε τῇ τοιοῦτῃ στρα-
 τηγῆματι, ἀλλὰ καὶ τῆς μελλούσης συμβαίνειν
 αὐτοῖς παντολοῦς ἀπωλείας, ὀλίγῳ ὕστερον, ὅσον
 ἀβράβδονά τινα τὸ γεγονός ἐχειν αὐτὸν, τέως ἐποίη-
 σε· ἐκ τούτου γὰρ μέγα φρονήσαντες οἱ Ῥω-
 μαῖοι, καὶ θάρρους ἐπιπλησθέντες πολλοῦ, συμπλο-
 κῆς καθ' ἐκάστην σχεδὸν ἐποιούντο πρὸς αὐτούς,
 ἔχοντες ὑπερμαχοῦσαν μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ Μητέρα, C
 καὶ βρωμαλεωτέρους ἀποδεικνύουσαν· τὰ δὲ τῶν

A cœperant igni vastare, omniaque alia iis consue-
 ta facere, quibus constitutum est, ut urbem aliquam
 expugnent; ac similiter Barbari, et Scythæ eadem
 et ipsi, atque Persæ facere volebantur: accipiens
 iterum patriarcha Domini ac Salvatoris nostri Jesu
 Christi imaginem non manufactam (1), ac vestem
 pretiosam sacratissimæ Mariæ, necnon etiam vivifica
 ligna, urbis muros circuibat, ac cum lacrymis ora-
 bat dicens: *Exsurge, Domine, et dissipabuntur ini-
 mici tui: et sicut fumus deficient, et fluent sicut cera
 a facie ignis* 3.

Vix dum tertius dies ab ea populatione transierat,
 cum Scytharum dux exercitum omnem urbi admo-
 vel. Tantæ porro erant hostium copiæ, cum et nu-
 mero pene innumerabili, tum etiam armorum muni-
 tionibus apprime instructo milite; ut quo rem
 universam ex paucis declarem, decem Scythæ cum
 uno Romano conflicturi essent. Nilominus tamen
 Christianorum exercitus præses ipsa, ac propugna-
 trix intemerata Deipara, illa eorum, qui invocant,
 celerrima adjutrix, plures excurrentium Scytharum
 ad divinum ipsius templum, quod in Fonte (2) vocant,
 per levioris armaturæ milites necans, nedum eo
 stratagemate Scytharum ducis audaciam repressit,
 sed et ut etiam quod acciderat, velut arrhabonem
 ac præcludium futuri postmodum omnimodi eorum
 interitus haberet, interim effecit. Exinde enim Ro-
 mani animos assumentes, multaque fiducia aucti,
 manus in dies cum hoste conserebant, pugnante
 pro eis, ac auxiliante Deipara, robustioresque effi-
 ciente, necnon confundente Scytharum machina-

3 Psal. lxxvii, 4, 2.

(1) *Imaginem non manufactam.* Existimat Gretserus, c. 15, *De imaginibus non manufactis*, non fuisse hanc Salvatoris imaginem, quam Sergius gestaret archetypam ἀχειροποιήτον, Heraclio in expeditione habente ejusmodi imaginem archetypam, illam nimirum Camulianensem, quæ sola non manufacta tunc temporis erat in urbe regia. Verum ut demus unam duntaxat fuisse hujusmodi imaginem, nihil est, quo probet, unam potius, quam alteram fuisse archetypam; ac sit conjectura potius vere archetypam relictam urbi præsidio, ubi et ipsa tutior videretur: vel certe ut ex monumentis loquamur, dato asportasse Heraclium imaginem non manufactam archetypam, sibi et exercitui futuram præsidio, relictam sit Sergio ei similis, divinitusque expressa ex illa sub Tiberio imperatore, cum mulier quædam patricia in ægitudine impetrasset deferri in domum suam ad aliquot dies, non manufactam primam imaginem; qua de re Menæa, ubi etiam legimus, Sergium accepisse sic expressam imaginem a cœnobio, cui patricia legaverat, ac retinuisse, donec divinis terroribus coactus est restituere. Quod subditur de lignis vivificis, oportet intelligi de portione aliqua ligni crucis, quales ab ea Hierosolymis avellebantur, antequam a Persis tolleretur, non de cruce ipsa, quam Heraclius nondum receperat ex Perside. Deiparæ vestis videtur e Blachernis sublata sub hos timores, eo modo, quo narrat auctor tractatus in ejus depositionem, quando etiam intercesserunt illa pacis colloquia, quæ idem auctor indicat, de quibus illic ex Zonara.

Erat illa circumgestatio humili pietate, cum satisfactio pro injuriosa tractatione, tum supplicatio pro auxilio.

(2). *Quod in fonte vocatur.* Effusior est Nicephorus in laudando hoc templo lib. xv, c. 25, quod ait a Leone Magno, stadio ab urbe, ad alteram partem urbis, ad auream ejus portam, ceu alterum a Blachernarum templo urbis propugnaculum, regia magnificentia exstructum. Illic ergo Constantinopolitani habentes præsidium, feliciter velitando Dei genitricis auxilio, vincere didicerunt. Ut autem magnum ad victoriam, ac liberationem civitatis, præcipuumque momentum divina protectio Mariæ intercessionibus contulerit, ac ita merito Græci agnoverint, recolentes beneficium annua hac celebritate τῆς ἀκαθίστου. Haud tamen videtur res confecta iis prodigiis, quæ ponunt aliqui, ac aliis mediis quam humanis, ac iis proximis, ut ex Nicephoro, ac Zonara solidiori veritate scribentibus, potest colligi. Quamobrem signum puto, quod Cedrenus narrat, et ex eo Baronius anno 625, de muliere visa egredi e Blachernarum porta, quam Barbari putaverint uxorem Heraclii, ad ipsum egredientem, etc., qua disparente in mutuas cædes sint conversi, etc. Prudens itaque Heraclius urbe discedens ad expeditionem, non destituit forti milite, in quo licet paucis eam Deus Barbarorum nubem dispulit, excepta tempestate, qua plures absorptos, ac fere eorum perisse reliquias, auctorum est consensus.

menta, eorumque virtutem, ac peritiam bellicam A
desudente.

His ita habentibus, communi patriarchæ, popu-
lique consilio, destinantur quidam ex urbe cum
muneribus, qui et pacifice Scythas alloquerentur,
eosque ad pacis fœdera provocarent. Enimvero non
tam homo ille quam bellua, nedum pacis illa monita
non suscepit, verum etiam acceptis muneribus,
quæ inferebantur, re infecta legatos remisit, hæc
ad eos tantum adjiciens : « Ne decipiāmini in Deo,
cui creditis; prorsus enim in crastinum vestram
espiam, ac desolabo civitatem: Quadam nihilominus
pietate liberum facio, ut nudi exeuntes quo vultis
abeatis. Cæterum abite, nihil a me amplioris exspe-
ctaturū clementiæ. »

His cives auditis ab iis, qui legatione functi sunt,
gementes ex imo pectore, manus in cœlum tetende-
runt, imbreque lacrymarum offusi : « Protector, in-
quiebant, Domine, qui universis superbis resistis;
cujus est incomparabilis potentia, et dominatio inso-
lubilis : audi verba barbari illius, quæ misit impro-
perans tibi omnium Domino, et libera urbem hæ-
reditatis tuæ, ac populum, qui a te nomen habet;
ne quando dicant, *Ubi est Deus eorum?* » Atque
hæc quidem populus, Deus autem Persarum tran-
situm ad Chaganum prohibuit, quem meditabantur,
multis eorum cæsis (3), quos subsidio mittebant.
Porro non cessarunt, biduo toto vel triduo, velita-
tionibus, ac paucorum per loca præliis pugnare.
Hoc autem canis ille consilio moliebatur, ut terra
quidem machinas admoveret diruendis muris, ac
urbī expugnandæ : mari autem, Scytharum aptaret
lembos, quos habebat innumerabiles, ut uno tem-
pore, ac eadem hora, terra simul, ac mari, pugna
civitati ingrueret.

Tanto igitur instructo belli apparatu, accipiens
quidquid equitum lectius erat, venit ad partes Ponti,
quibus navigabatur, seque ipsum Persarum exer-
citu ostendit; illeque vicissim eadem fecit. Dicam
melius : Alter quidem ex Asia, ex Europa alter, ve-
luti feræ bestiæ rugiunt adversus civitatem, prom-
ptam sibi prædam sperantes fore. Verum quis lo-
quatur Dei tunc exhibita mirabilia? Quis vero Vir-
ginis in nos impensiolem clementiam ac miseri-
cordiam possit enarrare? Nam ubi Chaganus sinus
Ceratos lintribus, ac milite implevisset, ita moliens,
ut per eos quidem, qui in terra pugnabant, muros
civitatis dejiceret; per eos autem qui in sinibus
Ceratos navalem pugnam erant inituri, facile in

Σκυθῶν συγγέουσαν μηχανήματα, καὶ τὴν δύναμιν
αὐτῶν σφάλουσαν, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τὴν ἐν πο-
λέμοις.

Ἐπὶ τούτοις, κοινῇ γνώμῃ τοῦ πατριάρχου, καὶ τοῦ
λαοῦ, πέμπονται τινες ἐκ τῆς πόλεως μετὰ δώρων ·
εἰρηνικά τε λαλῆσαι τοῖς Σκύθαις, καὶ πρὸς εἰρή-
νην αὐτοὺς ἐκκαλέσασθαι · ἀλλ' ὁ θῆρ μᾶλλον ἢ ἄν-
θρωπος, οὐ μόνον οὐ δέχεται τὴν εἰρηνικὴν πρόσ-
κλησιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιφερόμενα δῶρα λαβὼν, ἀπρά-
κτους ἀποπέμπει, τοῦτο μόνον αὐτοῖς ἐπειπὼν ·
« Μὴ ἀπατάσθε ἐπὶ τῷ Θεῷ, ὃ πιστεύετε · πάντως
γὰρ αὔριον τὴν πόλιν ὑμῶν λήψομαι, καὶ ταύτην
ἐρημον θήσω · χάριν δὲ συμπαθείας, ἀδείας δίδωμι
γυμνοὺς ἐξελθόντας, ἔπου βούλεσθε ἀπελθεῖν · τὸ λοι-
πὸν, πορεύεσθε, ἕτερον φιλόνητον παρ' ἐμοῦ μη-
δὲν ἀναμένοντες. »

Ταῦτα παρὰ τῶν πεμφθέντων ἀκούσαντες, στενά-
ξαντες ἀπὸ μέσης καρδίας, εἰς οὐρανοὺς τὰς χεῖρας
ἀνέτειναν, καὶ δάκρυσι πολλοῖς ἐπικλυζόμενοι,
« Ὑπερασπιστὰ, ἔλεγον, Κύριε, ὁ πᾶσι τοῖς ὑπερ-
ηφάνοις ἀντιτασσόμενος, οὗ τὸ κράτος ἀνείκαστον,
καὶ ἡ δεσποτεία ἀκατάλυτος · ἄκουσον τοὺς λόγους
τοῦ βαρβάρου, οὗς ἀπέστειλεν ὀνειδιζων σε τὸν πάν-
των δεσπόζοντα, καὶ ῥῦσαι πόλιν κληρονομίας σου,
καὶ λαὸν, σὺ κεκλημένον ὀνόματι · μήποτε εἴπωσι ·
Ποῦ ἔστιν ὁ Θεὸς αὐτῶν; » Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ
λαὸς · Θεὸς δὲ, τὴν Περσῶν πρὸς τὸν Χαγάνον διά-
θασιν, ἣν ἐμελέτησαν, ἀπεχώλυσε πατάξας οὐκ ὀλί-
γους, ὧν περὶ ἀλλήλους ἀπέστειλλον · δύο δὲ καὶ
τρεῖς ἡμέρας ἀκροβολισμοῖς καὶ τοπικοῖς
ἐφόδοις τοῦ πολεμεῖν οὐκ ἐπαύσαντο · ἔργον δὲ ἦν
ἐκ μελέτης ἐτοιμαζόμενον τῷ κυνί, κατὰ μὲν γῆν,
μηχανὰς τειχομαχικὰς παραστήσαι καὶ ἐλεπόλεις ·
κατὰ θάλασσαν δὲ, τὰ παρὰ Σκύθαις ἐξαρτύσαι μονό-
ξυλα ὑπὲρ ἀριθμῶν ὑπάρχοντα · ὥστε καθ' ἓνα και-
ρὸν καὶ μίαν ἡμέραν, κροτῆσαι κατὰ τῆς πόλεως
πόλεμον, ἐκ γῆς ὁμοῦ καὶ θαλάττης.

Ἐν ὅσῳ δὲ τὸν τοιοῦτον ἐξήρτυε πόλεμον, λαβὼν
ὄσον εἶχεν ἐν ἱππεῦσιν ἐπίλεκτον, ἐν τοῖς ἀναπλο-
μένοις τοῦ Πόντου γέγονε μέρεσι, τῷ Περσικῷ
στρατῷ ἐπιδεικνύμενος · κάκεινος δὲ τὰ ὅμοια ἐπραττε-
μᾶλλον δὲ, ὁ μὲν ἐξ Ἀσίας, ὁ δὲ ἐξ Εὐρώπης, καθ-
ἀπερ θῆρες ἄγριοι ὠρύοντο κατὰ τῆς πόλεως, ἐτοι-
μον ταύτην ἔχειν νομίζοντες θήραμα · ἀλλὰ τίς λα-
λήσει τοῦ Θεοῦ τὰ τότε θαυμάσια; τίς δὲ τῆς Παρ-
θένου τὴν εἰς ἡμᾶς εὐσπλαγγίαν διηγῆσασθαι ἐξ-
ισχύσει; Ὡς γὰρ ὁ Χαγάνος τοὺς τοῦ Κέρατος κόλ-
πους ἐπλήρωσε μονοξύλων, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ ὀπλίταις
ἐπειράτο, διὰ μὲν τῶν πολεμούντων εἰς γῆν, τὰ τεῖχη
καταθαλεῖν τῆς πόλεως · διὰ δὲ τῶν ναυμαχούντων
ἐν ταῖς κόλποις τοῦ Κέρατος, εὐχερῆ τὴν κατ' αὐτῆς

(3) *Multis eorum cæsis quos, etc.* Intercipiente, ac excurrente Romano fortissimo milite, ut ex Zonara colligi potest. Etiam S. Nicephorus maximam Sclavorum stragem factam narrat, ubi hostium stragem detectam fuisset, immittente Bono patricio in incantos, ac velut suis subsidio venientes, ut erat conventum ad signum sublatis ignis e Blacher-

narum munitione, medio ipso itinere expeditissimam Romanam classem : quam hostium classem ista forte indicent; postquam secuta sit illa hostium irruptio ad muros hic narrata, quam Romani immensa caede eorum depulerunt, depugnante pro eis mari interim, immissa tempestate in hostium classem, Deipara Virgine.

ἔχειν ἐπίθασιν· πάντοθεν αὐτοῦ ὁ θεὸς καὶ Δέσποινα Ἀ Παρθένος, ἀπρόκτους καὶ κενὰς τὰς ἐλπίδας ἀπέδειξαν· τοσοῦτον γὰρ πλῆθος καθ' ἕκαστον μέρος τοῦ τείχους τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα, τῶν πολεμίων ἀνεΐλεν, ὡς μηκέτι τοὺς ζῶντας, δύνασθαι κατακαίειν τοὺς θνήσκοντας· καὶ τοῦτο μὲν γέγονε διὰ τῶν ἀπὸ γῆς πολεμούντων· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς θαλάσσης προσιόντων πολεμίων, αὐτανδρὰ τὰ μονόξυλα πρὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις θείου ναοῦ ἡ Θεοτόκος καὶ Δέσποινα ἐθύθισεν, ἀθρόως ἐξαΐσιον καὶ βίαιον καταγίδα κατ' αὐτῶν ἐγείρασα πνεύματος.

Ὡς γὰρ πλησίον ἐγένοντο τοῦ θείου ταύτης οἴκου, σφόδρα ὑψωθείσα ἡ θάλασσα, καὶ διαιρεθεῖσα θείῳ πνεύματι εἰς διαιρέσεις, πάντα ἄρδην κατεπόντισε καὶ κατέδυσεν ἅμα αὐτοῖς μονόξυλοις. Καὶ ἦν ἰδεῖν **B** θηνικαῦτα μέγιστον καὶ ἄφραστον τέραςτιον· ἴσα καὶ ὄρεσι κύματα ποιοῦσαν, καὶ τρόπον ἀγρίου θηρὸς ἐξογκουμένην, καὶ μαινομένην, καὶ τοῖς ἐχθροῖς τῆς Θεομήτορος ἀποτόμως ἐπιπηδῶσαν, καὶ ἀνηλεῶς κατεσθίουσαν· ὡσπερ ποτὲ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους πεποίηκε, καταδιώκοντας τὸν πάλαι Ἰσραήλ, τρόπον καινῷ πεζεύοντα δι' αὐτῆς· οὕτω ἡ προπολεμοῦσα τῆς ἰδίας πόλεως ἡ Θεοτόκος καὶ προασπίζουσα, τὴ παράδοξον ἀναιμακτὴν τρόπον ἔστησε τρόπον τοιούτῳ καὶ στρατηγήματι, τοὺς μὲν κατὰ τῆς οἰκείας κληρονομίας πόλεμον ἀκήρυκτον καταγαγόντας, καὶ ὄπλα ἐπ' αὐτὴν ἄρζαντας, ἄρδην ποντώσασα, καὶ ἔργων θαλαττίων ρευμάτων ἀποφύνασα· τὸν δὲ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἐν ταύτῃ καὶ μόνη σαλεύοντα **C** κλῆρον ἐκ τῶν προσπεσόντων δεινῶν ἀπαθῆ πάντῃ διαφυλάξασα.

Τότε δὲ τότε, καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἐξαρχὸς αὐτόπτης γενόμενος τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τοῦ ἰδίου στρατεύματος, αὐτοῦ που σὺν ὀπλίταις ἱππεῦσιν ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου ἰστάμενος, χερσὶ τὸ στήθος καὶ τὸ πρόσωπον ἔτυπεν· οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀνταγωνισάμενοι, ἐπεὶ ἔμαθον τὸν ἐν τῇ θαλάσῃ γενόμενον Βαρβάρους ὄλεθρον, εὐθέως θεῖα δυνάμει ῥωσθέντες, καὶ τῇ τῆς Παρθένου ἰσχυρῶ φραξάμενοι, τὰς πύλας τῶν τειχῶν ἀνεπέτασαν, καὶ σὺν βοῇ καὶ ἀλαλαγμῶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπεξέδραμον· τοσαύτη δὲ περιέσχε χαρὰ καὶ δύναμις τὸ ἡμέτερον, τοὺς δὲ Βαρβάρους δειλία, ὡς καὶ παῖδας καὶ **D** γυναῖκα κατ' ἐκείνων ὑρμήσαντας, εἰς αὐτὸ παραγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν τὸ στρατόπεδον. Τότε ἦν ὁρᾶν, "Ἐνὰ χιλίους διώκοντα· καὶ δύο, μυριάδας μετακινοῦντα. Τοιαύτη ἡ πάναγνος καὶ Παρθένος· τοιαύτη ἡ Θεοτόκος καὶ Δέσποινα· ἰσχύον τοῖς ἀνισχύροις, καὶ δυνάμιν τοῖς ἀδυνάτοις, δεδώρηται. Ὡς δὴ ὁ ἥλιος ἔδυ, καὶ νύξ κατέλαθε, τὰς πολιορκητικὰς μηχανὰς, ὡσπερ ἐφ' ἀμαξῶν ἐκόμισαν οἱ Βάρβαροι, πάσας τῷ πυρὶ παραδεδώκασιν· καὶ χάρις τῇ Θεοτόκῃ παρεσκευασαμένη γενέσθαι τῶν ἰδίων πόνων καὶ μηχανῶν αὐτουργούς αὐτοὺς καὶ ἐμπρηστάς. Ὁ δὲ ἱεράρχης, καὶ ὁ λοιπὸς λαὸς τὰς χεῖρας διαπετά-

urbem invaderet, eique applicaret, unde quaque Deus, ac Deipara Virgo infectas ejus ac vacuas expectationes fecerunt. Tantam enim multitudinem hostium ab utraque muri parte interfecit Romanus miles, ut qui erant superstites, minime jam defunctorum cadaveribus concremandis sufficerent. Et hoc quidem eorum facinus, qui terra pugnabant. Eos autem hostium, qui mari adoriebantur, una cum lintribus e regione divini Blachernarum templi Deipara Virgo ac Domina submersit, immanem subito, ac violentam in eos vehementioris flatus excitans tempestatem.

Cum enim propiores huic divinæ ædi accessissent, multo tumore elatum mare, flatuque a Deo immisso divisum in divisiones, omnes funditus cum actuariis ipsorum lembis submersit absorpsitque. Erat hic videre maximum quoddam ac ineffabile prodigium, ut et fluctus montium instar attolleret, atque in modum feræ bestiæ intumesceret, fureretque, atque in hostes Dei genitricis præceps irrueret, ac crudeliter devoraret : uti olim devoravit absorpsitque Ægyptios persequentes antiquum Israel, cum ille nova quadam ratione pedibus iter per ipsam ageret. Sic Virgo Deipara, suæ propugnatrix civitatis, atque tutrix mirabile tropæum hoc invento, et stratagemate ineruentum crexit : eos quidem, qui adversus suam ipsius hereditatem implacabile bellum gererent, ac arma in ipsam tulissent, omnino submergens, ac marinis fluctibus agendos tradens : ipsam autem suam sortem, quæ in ipsa, eaque sola spem posuisset, fluctuantem ab immanibus malis, quæ invasissent, penitus servans incolumem.

Ac tum quidem ipse etiam horum præfectus exercitus sui cladem tantam oculis spectans, sublimi quodam loco cum equestribus copiis constitutus, pectus, vultumque manu percutiebat. Illi autem, qui intra muros adversus hostes certamen habuerant, ut cladem didicerunt, quam Barbari in mari acceperant, divina protinus virtute roborati, Virginisque freti potentia, aperuerunt civitatis portas, sublatoque clamore, et ululatu, impressionem in hostes fecerunt. Tanta porro vis gaudii, tantaque virtus nostros habuit, Barbaros autem tantus pavor, ut etiam pueri, et mulieres in eos irruentes, in ipsa hostium castra penetraverint. Tunc utique videre erat ut *Unus persequeretur mille, duoque fugerent decem millia* *. Talis est intemerata illa, ac Virgo : talis Deipara, et Domina : potentia impotentibus, et virtute destitutos virtute donavit. Cæterum cum sole occidente nox advenisset, machinas expugnandæ urbi comparatas, quas Barbari in curribus advexerant, omnes igni tradiderunt : ac plane gratias Deiparæ, quæ effecerit, ut iidem ipsi suorum laborum ac machinarum incensores essent, qui fuissent auctores. Patriarcha autem, ac reliquus populus, manibus in cælum expansis, gratias

* Exod. XIV.

rum actionis cantica, in lacrymas effusi, in hæc verba panxere : *Dextera tua, Domine, magnificata est in fortitudine : dextera tua, Domine, percussit inimicum et in multitudine glorie tuæ contrivisti inimicos*^{a. 6.}

Sic autem insipiens Chaganus, qui innumerabili multitudine expeditionem fecisset, confusus reversus est : simili quoque ratione, qui ducebat Persarum exercitum, manum ori imponens, ac vultum operiens, paucos secumve tot millibus ducens, cum pudore in suam venit regionem. In hunc modum divinæ œconomiae ac bonitatis ministra, illa sanctissima, ac prorsus immaculata Dei genitrix, potens illa Christianorum defensio, suæ in nos defensionis potentiam ostendit : sic magna nos ac mirabili salute impertivit, in cujus beneficii memoriam, præsentem quotannis collectam totius populi conventu solemnem agimus, noctemque totam celebrem habentes, eidem pro gratiarum actione offerimus canticorum laudem. Atque hæc habetenus.

Verum ubi jam anni sex supra triginta (4) abhinc effluxissent, Constantino Pogonato regente imperium, iterum Agarenorum examen ingenti Constantinopolim classe petiit, statimque impulsus sunt ad portum Hebdomi (5) : quotidie vero committebant navalia prælia, a vere ad autumnum ; tumque hieme adveniente transfretabant, ac Cyzici hiemabant : iterum ineunte vere inde reducta classe, simili modo navibus prælia inibant. Cum itaque bellum in annos septem protractum fuisset, ac classis Saracenorum naves plurimas, multosque nec facile numerabiles, atque in illis bellatores viros ac strenuos amisisset : ad hæc vero multa jactura necessarii comعات fuisset, ipsa quoque inanis ad sua reversa est ; cumque ad Sylæi venisset partes (6), ventorum vehementi turbine jactata, per justam Dei iram penitus deleta est. Ita diversis temporibus hanc a Deo conservatam urbem miseri illi adorientes, furoris sui impetum expleturi, re infecta, ac confusione pleni coacti sunt redire.

Rursus tamen, quod eorum dominatio undequaque in majus provecta esset, atque ab ortu ad occasum aucta, ac multitudine diffusa ; primum quidem ceperunt Persarum regnum, deinde Ægyptum, et Africam, jurata Christianis fide, ut ne eos inculpa-

^a Exod. xv, 6.

(4) *Ubi jam anni triginta sex.* Incidit tempus hoc in Pogonati annos, quibus vivo adhuc patre imperavit, a quibus etiam vi synodus ejus imperii annos numeravit : qua de re satis ad Acta ejus synodi.

(5) *Ad portum Hebdomi.* Τῆ παραλίῳ τοῦ Ἑβδόμου, Marcell. comes, et *Hist. Miscell.* vocant Septimum. Erat suburbium Constantinopolitanum septem miliaribus ab urbe Constantinopoli.

(6) *Ad Sylæi venisset partes.* Ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Συλαίου. Sic etiam S. Nicephorus, πρὸς τοὺς πειλάζουσι τοῦ Συλαίου γενόμενοι : ubi non bene inter-

σαντες εἰς τὸν ὄργανον, σὺν δάκρυσιν χαριστήρια ἦδον, καὶ ἔλεγον· Ἡ δεξιὰ σου, Κύριε, δεδόξαται ἐν ἰσχύϊ· ἡ δεξιὰ σου χεῖρ, Κύριε, ἐθρυνσεν ἐχθρούς· καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίλους.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ παράφρων Χαγάνος πλήθει δυσ- αριθμήτῳ ἐπιστρατεύσας μετ' αἰσχύνης ὑπέστρεψεν· ὁμοίως καὶ τὸ Περσικὸν στράτευμα ὁ ἐπαγών, χεῖρα ἐπὶ στόματι θεῖς, καὶ τὸ πρόσωπον καλυψάμενος, ἀπὸ τῶν τοσούτων χιλιάδων, εὐαριθμήτους συνεπαγόμενος, μετ' αἰσχύνης τὴν ἰδίαν χώραν συνέβαλεν· οὕτως ἡ τῆς θείας οἰκονομίας καὶ ἀγαθότητος ὑπουργός, ἡ παναγία καὶ ὑπεράμωμος Θεοτόκος, ἡ τῶν Χριστιανῶν κραταιὰ ἀντίληψις, τῆς περὶ ἡμᾶς ἀντιλήψεως τὴν ἰσχὺν ἐπέδειξετο· οὕτω μεγάλην ἡμῖν καὶ παράδοξον τὴν σωτηρίαν κεχάρισται, ἥστινος εὐεργεσίας εἰς ἀνάμνησιν, τὴν παρούσαν ἐτησίως πανδημεὶ σύναξιν ποιούμεν, καὶ παννύχιον ἄγομεν ἑορτὴν, εὐχαριστηρίους ᾠδὰς αὐτῇ προσφέροντες· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον.

Μετὰ παραδρομὴν δὲ χρόνων τριάκοντα καὶ ἕξ, τὴν βασιλείαν ἰθύνοντος Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγωνάτου, πάλιν κατελάβετο τῶν Ἀγαρηνῶν σμήνος ἐν στόλῳ μεγάλῳ τὴν Κωνσταντίνου πόλιν, καὶ παραυτίκα προσώρμισαν τῇ παραλίῳ τοῦ Ἑβδόμου· ὑφ' ὧν ναυμαχίαι καθ' ἐκάστην ἐγίνοντο, ἀπὸ ἑαρινῶν καιροῦ μέχρι φθινοπωρινῶν· χειμῶνος δὲ ἐπιγενομένου, περαιούμενος ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ἐχειμαζον ἐν Κυζίκῳ· καὶ πάλιν ἀρχομένου ἔαρος ἐκεῖθεν ἀναγόμενος, ὁμοίως τοῦ διὰ θαλάσσης εἶχετο πόλεμος· ἐπτά οὖν ἔτεσι τοῦ πολέμου διαρκέσαντος, ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος πάμπολλα πλοῖα ἀποβαλῶν, καὶ πολλοὺς καὶ ἀναριθμήτους, καὶ μαχίμους ἀνδρας, ἐτι τε πλείστην σκευὴν ὧν ἐπεφέρετο χρυσιῶδων, ὑπέστρεψε καὶ αὐτὸς διακενῆς εἰς τὰ ἴδια· καὶ ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Συλαίου γενόμενος, ὑπὸ σφοδρῶν καὶ βαρβαίων ἀνέμων ἐπιπνευσάντων αὐτοῖς, κατὰ δικαίαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ἄρδην ἀπώλετο. Οὕτω κατὰ διαφόρους καιροὺς τῆδε τῇ θεῷ φουλαττομένη πόλει προσβάλλοντες οἱ ἀλιτήριοι, τὰ τῆς μανιώδους ὀρμῆς αὐτῶν ἀποπληροῦντες, ἄπρακτοι καὶ αἰσχύνης πλήρεις ὑπέστρεφον.

Ἀλλὰ πάλιν, ἐπεὶ πάντοθεν αὐτοῖς ἡ δυναστεία ἤρθη πρὸς μέγεθος, καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ηὔξθη, καὶ εἰς πλήθος ἐπέδωκε, πρότερον μὲν κατέλαβον τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν, εἴθ' οὕτως τὴν Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, διδόντες λόγον ταῖς Χριστια-

pres ad Sylæum mare propius accedunt, aliud ex alio reddens proprium nomen, adjectione illa litteræ. Zonaras, cum classis reliquæ jam ad Sylæum pervenissent, etc. Videtur Promontorium aliquod in Pamphylia, cujus Sylæus, ipsa eadem ac Penge, ut in jure Græco-Romano, metropolis erat : quoniam ipsa posita erat ad Mediterranea. Unde et subdit Zonaras : si qui evasissent ex hoc naufragio, eos Cybrotarum ducem delevisse ; nimirum in eadem Asia minori, ubi ponuntur duæ Cybire, altera major in Phrygia, minor altera in Cilicia.

νοῖς, ὡς οὐ βιάσονται αὐτοὺς παραθῆναι τὴν ἀμώ- A
μητον καὶ ὀρθόδοξον εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν πί-
στιν, ὅπερ οὐκ ἐφύλαξαν· ἀλλὰ πολλοὺς μάρτυρας
ἀπέδειξαν, διὰ τὸ μὴ πατηθῆναι ὑπ' αὐτῶν τὸ ση-
μεῖον τοῦ σταυροῦ τοῦ τιμίου· τοῦτο γὰρ πράττειν
τοὺς Χριστιανούς ἠνάγκαζον. Καὶ, ὡς ἔφην, πᾶσαν
τὴν γῆν ἐπῆλθον λεηλατοῦντες. Ἐπιδραμόντες δὲ
καὶ Ἰνδοὺς καὶ Αἰθίοπας καὶ τὰ Μαυρούσια ἕθνη,
Αἰθῶας τε καὶ Ἰσπανοὺς ἔσχατον πάντων, ἐπιστρά-
τευσαν καὶ κατὰ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως, βου-
λόμενοι ταύτην ἐλεῖν. Τοῦ δὲ βασιλέως Λέοντος τοῦ
Ἰσαύρου, ἄρτι τῆς βασιλείας ἐπειλημμένου, προθε-
μένου δοῦναι αὐτοῖς τέλη, αὐτοὶ καὶ φύλακας ἐγκατα-
στήσαι τῇ πόλει κατεδιόζοντο· ἐθάρβουν γὰρ τῷ πλή-
θει τοῦ τε οἰκείου καὶ μισθοφόρου στρατοῦ, καὶ τῇ
ἐξευτρεπισθέντι ἀπείρῳ ναυμαχιστῷ στόλῳ, ὃς εἰς B
χίλια καὶ ὀκτακόσια πλοῖα πᾶς ἀπηρίθμητο, ὡς οἱ
τὰς χρονικὰς συντάξεις περιλοπονηκότες, ἀνέγρα-
ψαν.

Θέντες δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν πρὸ τοῦ ἕσπερος
οἱ πεπλανημένοι Χριστομάχοι· τέως μὲν οὐδεμίαν
προβολὴν τοῖς τεῖχεσι προσῆγον, διὰ τὸ σχολάζειν
ἐπὶ κτίσεις οἰκημάτων, ὡς οἶκον μένοντες· ἀφρη-
μένοι μὲν φρόνησιν καὶ λογισμῶν, τὸ δὲ ἀληθὲς ὑπὸ
Θεοῦ κωλυόμενοι ματαιώσαντες αὐτοὺς ἐν τοῖς οἰ-
κείοις διαβουλίαις. Ὁ δὲ κατὰ τὴν πόλιν φιλόχριστος
λαὸς, διηνεκεῖς μετὰ δακρύων ποιούμενοι τὰς λιτὰς,
ὡς περ ἔθος αὐτοῖς ποιεῖν, καὶ ἐν εἰρηνικῇ κατα-
στάσει· τὸ τε πάνσεπτον ξύλον τοῦ σταυροῦ τοῦ C
Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λαθόντες,
καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς παναγίου Παρθένου, περι-
ήεσαν τὸ τεῖχος, αἶνοντες ἐπὶ Θεὸν τὰς χεῖρας, καὶ
λέγοντες· Ἀνάστηθι, Κύριε, μὴ ἀπόση τὸν λαόν
σου εἰς τέλος· ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροὶ σου ἤχησαν,
καὶ οἱ μισοῦντές σε ἤρυν κεφαλὴν· μὴ δῶς τὴν
κληρονομίαν σου εἰς ἕνεδος, τοῦ κατάρχει
ἡμῶν ἕθνη, μήποτε εἰπωσι· Ποῦ ἔστιν ὁ Θεὸς
αὐτῶν; Ἀλλὰ γνώτωσαν ὅτι ἐνομὰ σοι Κύριος
Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς.

Εἷς δὲ τις τῶν πολεμίων Ἀγαρηνοῦ, βλασφημίας
ῥήμασι Κωνσταντίαν καλῶν τὴν πόλιν, καὶ τὴν
ἐκκλησίαν φιλιῶ ὀνόματι Σοφίαν προσαγορεύων,
εἰς τι βάραθρον σὺν τῇ ἵππῳ αὐτοῦ καταπεσὼν, D
διεφθάρη· ἀλλὰ καὶ ὁ κῆρυξ αὐτῶν, ἐν ὑψηλῷ ξύλῳ
ἀνελθὼν, πρὸς τὸ κηρύξαι τὴν μιανὰν αὐτῶν προσ-
ευχὴν, καὶ αὐτὸς ὁμοίως κατενεχθεὶς, βιαίως τὴν
ἄθεον ψυχὴν ἀπέβηξεν. Εἶτα κατὰ Βουλγάρων ἐκ-
στρατεύειν διαγνόντες δύο στρατηγοὶ γεγονότες, ὁ
μὲν πολιορκεῖν κατελείφθη τὴν πόλιν· ὁ δὲ, πρὸς
τοὺς Βουλγάρους πολεμήσων ἀπῆει· οἷς καὶ συμβα-
λόντες, ἠττώνται, καὶ πίπτουσιν ὑπὲρ δισμυρίους·
οἱ δὲ περιλειφθέντες τοῦ ὀλέθρου διασωθέντες, σὺν

(7) *Maurusios*. Μαυροῦ ποιοί, inquit Ortelius, *quæ-*
dam gens Phœnica in Africa, circa Tripolim, et Syr-
tim Magnam, qui hodie Pucati dicuntur. Habent Zo-
narus, Cedrenus et alii eadem fere a Saracenis,

iam, rectamque in Christum Deum nostrum fidem
prævaricari cogent, quam tamen nihil servave-
runt: imò plures affecerunt martyrio, quod pretiosæ
crucis signum sprevisset pedibus conculcare; ad
hoc quippe Christianos cogebant. At, ut dicebam,
terram omnem depopulantes pervaserunt. Cum au-
tem Indos quoque, ac Æthiopes, necnon Mauru-
sios (7), Afros item, ac Hispanos incursassent, ad ex-
tremum, adversus hanc quoque regiam urbem castra
moverunt, quo eam caperent. Cæterum Leone
Isauro imperatore, constitutum habente, ut tributa
eis penderet, illi abunde etiam militem in urbe ad
præsidium cogebant recipere: freti nimirum multi-
tudo exercitus, tum proprii ipsorum, tum quem
sub mercede merentem habebant, classeque ad na-
valem pugnam expedita, tantaque navium multitu-
dine, ut pene infinita, ad mille ac octingenta navi-
gia, tota accenseretur, quemadmodum scripsere,
qui illorum temporum historiam annalesque texue-
runt.

Cum itaque erronei illi Christi hostes e regione
urbis milites collocassent, interim quidem nullam
in muros impressionem fecerunt, quod velut in
suis quippe Laribus versarentur, domibus exstruen-
dis vacarent: plane destituti prudentia et ra-
tione; vel ut dicam quod res habet, Deo impedi-
ente, ac in suis ipsorum consiliis stultos faciente. Qui
autem in civitate erat Christi amans populus, juges
cum lacrymis supplicationes faciens, velut solenne
habet rerum etiam tranquillo statu, venerabilissi-
mumque crucis Domini ac Salvatoris nostri Jesu
Christi lignum ferens, necnon castissimæ Virginis
sacram imaginem, murum circuibat, tollens ad
Deum manus dicensque: *Exsurge, Domine, ne re-*
pellas populum tuum in finem: quoniam ecce inimici
tui sonuerunt, et qui oderunt te extulerunt caput. Ne
des hæreditatem tuam in confusionem, ut gentes do-
minentur nostri: nequando dicant: Ubi est Deus eo-
rum? Sed cognoscant quia nomen tibi Dominus Je-
sus Christus in gloriam Dei Patris.

Porro autem, ut unus quis hostium Agareus
blasphemis vocibus *Constantiam* vocasset, ac Eccle-
siam nudo nomine appellasset *Sapientiam*, in quam-
dam præceps cum equo lapsus foveam interit. Sed
et eorum præco cum ascendisset in altam arborem,
ad eorum execerandam precatationem vocis præconio
efferendam, simili et ipse ratione cadens, violenta
morte impiam animam abruptit. Postmodum vero
eum creati duo exercitus duces in Bulgaros mo-
vere decrevisset, alter quidem relictus est, qui
expugnaret urbem; alter expeditionem contra Bul-
garos suscepit: cum quibus congressi vincuntur,
ac supra duo millia cadunt. Qui autem evase-

et in Saracenos gesta sub Leone Isauro, ejus fue-
runt initia, quam finis, auspiciosa. Fuit Umarus,
seviit contra fidem datam in Christianos.

runt necem, multo pudore affecti ad eos, a quibus discesserant, revertuntur. Cum autem reversi conarentur immissis navigiis in Blachernarum partem irrumperere, extensa catena a trajectus parte altera (8) ad adversam Galatæ partem, prohibiti sunt id præstare, quod decreverant.

Eo successu animum despondentes sese in angustum sinum receperunt, suaque navigia ad portum dictum Sosthenium, aliosque angustissimos appulerunt, ac pars major valida tempestate, et vento contrita est, quorum (navigiorum) majora Romani incenderunt. Ac quidem civitas ciborum penuria aretabatur; hostes vero eam obvia quæque nullo discrimine devastassent, nihilque ad necessarium commeatum sibi reliquissent, in eam annonæ penuriam redacti sunt, ut neque ab humanis carnibus, aut animalium ultro mortuorum cadaveribus abstinerent. Quin et postea, humana ipsa stercorea exiguo fermento subigentes, ac clibano excoquentes esitarunt: ut ideo multi inter illos viri illustres, ac fortes bellatores in urbem dilapsi sint. Ac Ægyptii quidem, persequentes Israellem, demersi sunt in profundum, sicut lapis: *Induxit enim Dominus super eos aquas maris, et ponto operuit eos*⁷. At Saracenis fugam a nobis abripientibus eadem acciderunt. Oborta siquidem procella, insolitaque, ac magni æstus in mari tempestate, tota pene millenaria illa classis periit. Cum enim pars maxima ad Ægeum mare navigasset, horrenda grando e cælo cecidit. Quemadmodum autem, si ignis ferro accedat, naturam frigidam in calorem solvit; sic sane et grandinei lapides marinis illisi undis, has fervefaciebant: eoque æstu dissoluta pice, qua hostium naves obductæ erant, insipientibus oculis, profundo mergebantur: ut tantum decem (9) incolumes eo naufragio superaverint. Eratque videre insulis omnibus, orisque, littoribus, ac promontoriis, eorum mortuos acervatim hinc inde congestos.

⁷ Exod. xv, 5.

(8) *A trajectus parte altera.* Ἀπὸ τοῦ περάματος μέχρι τῶν Γαλάτου. Eodem sensu Synaxarium editum, ἀπὸ τῶν Γαλάτου ἕως τὰ τεῖχη· ut totus ipse clauderetur sinus. Non meminerunt hujus catenæ S. Nicephorus, nec Zonaras. Laonicus tamen lib. vii *Herum Turcicarum* vel eandem, vel similem describit: sic enim ait supremum urbis CPolitanæ obsidionem referens: Ἕλληνες μὲν οὖν, ὡς ἐπύθοντο ἐπιέναι σφίσι τὸν βασιλέα στόλον διὰ θαλάσσης, πέδας σιδηροῦς διατείνοντες, ἀπὸ τῆς κατ' ἀντικρὺ πόλεως, εἰς τὸ τεῖχος τοῦ Βυζαντίου, παρὰ τὴν ἀκρόπολιν καλουμένην· καὶ τὰς τε ναῦς, ὅσαι ἔτυχον παραγενόμεναι αὐτοῦ, αἱ μὲν μετὰ συμμαχιῶν, αἱ δὲ καὶ ἐμπορίας χάριν, φέροντες καθίστασαν εἰς τὰς πέδας· καὶ οὕτω διεννοοῦντο διακωλύειν τὸν βασιλέως στόλον, μὴ παριέναι εἰσω, εἰς τὸν Βυζαντίου λιμένα· διήκει γὰρ ἐντὸς ἐπὶ σταδίοις κατὰ μὲν τὴν πόλιν ὀγδοήκοντα, ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην ἡπειρον τῆς χώρας, ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. *Græci ubi intellexerent adversum se adventare classem regiam, catenas ferreas ab urbe, quæ ex adverso erat, nempe Pera sive Galata, extenderunt in Byzantiū portum juxta*

αἰσχύνῃ πολλῇ πρὸς τοὺς, ἀφ' ἧν διηρέθησαν, ἐπ' ἀνέτρεφον, πειρώμενοι δὲ μετὰ τὴν ὑποστροφὴν διὰ τῶν ἐπαγομένων πλοίων ἐπὶ τὸ ἐν Βλαχέρναις μέρος ἐλθεῖν, τῇ ἐκταθείσῃ ἀπὸ τοῦ περάματος μέχρι τῶν Γαλάτου ἀλύσαι κωλυθέντες, οὐκ ἴσχυον ποιῆσαι ὑπερ προέθεντο.

Ἀνακλασθέντες δὲ, ἀνῆλθον εἰς τὸ στενόν· καὶ ὄρμησαν τὰ πλοῖα αὐτῶν εἰς τὸ λεγόμενον Σωσθένιον, καὶ εἰς ἐτέρους βραχυτάτους λιμένας, ὧν τὰ πλείω, ὑπὸ χειμῶνος σφοδροῦ καὶ πνεύματος συνεθλάσθησαν, ἐξ ἧν τὰ μείζονα οἱ Ῥωμαῖοι πυρπολοῦσι· καὶ ἡ μὲν πόλις ἐστενοχωρεῖτο τροφᾶς μὴ ἔχουσα, αὐτοὶ δὲ πάντα ἀφειδῶς τὰ προστυγχάνοντα ἀφανίσαντες, καὶ μηδὲν εἰς ἀποτροφὴν ἑαυτῶν καταλελοιπότες, εἰς τοσαύτην περιέπεσον ἀπορίαν λιμοῦ, ὡς σαρκῶν ἀνθρωπίνων καὶ ζώων τεθνηκότων ἀπογεύσασθαι· ὕστερον δὲ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην κόπρον μετὰ βραχυτάτου φυράματος προσμάττοντες, καὶ ἐξοπτῶντες κλιδάνη, ἡσθιον, ὥστε ἐκ τούτου, πολλοὺς τῶν ὀνομαστῶν αὐτῶν καὶ μαχητῶν, τῇ πόλει προσρυῆναι· καὶ Αἰγύπτιοι μὲν διώκοντες τοὺς ἐξ Ἰσραήλ, κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ ἄλλοις· ἐπήγαγε γὰρ ἐπ' αὐτοὺς Κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ πόντῳ ἐκάλυψε τὸ αὐτοῦς. Σαρακηνοὶ δὲ φεύγοντες ἀφ' ἡμῶν τὰ αὐτὰ τούτοις πεπόνθασιν· λαίλαπι γὰρ καὶ καταιγίδι ξενοφυεῖ τε καὶ βρασματώδει κατὰ θάλασσαν, σχεδὸν ἅπας ἐκεῖνος ὁ χιλιόναυς διόλωλε στόλος· κατὰ γὰρ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος τοῦ πλείστου στόλου καταπλέοντος, χάλαζα μὲν ἐξ οὐρανοῦ κατηνέχθη βραγδαίως. Ὡσπερ δὲ σίδηρος τῷ πυρὶ προσομιλήσας ἀναθερμαίνει τὸ ψυχρὸν, οὕτω δὲ καὶ οἱ τῆς χαλάξης λίθοι τοῖς θαλαττίαις βεύμασιν ἐμπесόντες, ἀναθράσαι ταῦτα πεποιήκασιν, καὶ τῷ τοιοῦτῳ βρασμῷ διαλυθείσης τῆς ἐπικεχρωσμένης πίσης ταῖς ὀλκάσι τῶν πολεμίων, αὐθωρὸν τῷ βυθῷ κατεδύοντο, δέκα μόνον αὐτοῖς περισωθέντων πλοίων. Καὶ ἦν ἰδεῖν ἐν πάσαις ταῖς νήσοις, ἀκταῖς τε καὶ προβόλοις λιμένων καὶ ὄρμων, σωρηδὸν τοὺς νεκροὺς αὐτῶν διεσπριμένους.

D arcem, quam vocant. Naves præterea, quotquot aderant, quarum quaedam auxilii ferendi gratia, quaedam mercium appulerant, intra catenas sistunt, arbitantes ea se ratione exclusuros aditu regiam classem. ne intra portum veniret. Is enim ad urbem patet stadiis octuaginta, inque continentem aliam sese porrigit stadiis centum et quinquaginta. Eadem fere Franzes lib. 3. c. 8. ut et Sabellicus in Hist. Venet. lib. VII, apud quem turris illa apud Laonicum nominata, Gallorum turris appellatur, ab eorum forte præsidio, dum urbe potirentur. Grande opus hujus catenæ, ut tamen tradente Deo nequiverit Turcas portu prohibere. De duabus catenis, quibus Xerxes Bosphorum revinxit haud procul Constantinopoli, egregie Gillius in suo Bosphoro, a quo etiam Constantinopolitani portus amplior notitia potest peti.

(9) *Ut tantum decem.* Ita quoque Zonaras, addens quinque ex illis, abunde captas a Romanis: ut alia tantum quinque superaverint cladis ad suos nuntia. Videri potest Nicephorus satis accurate ista describens in Leone.

Ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα εἰς γενεὰν ἑτέραν, ψαλ-
μικῶς εἰπεῖν, διηγεῖσθωσαν, καὶ ἅπαν στόμα
Χριστιανῶν προσφωνεῖτω τῇ ἱερῇ λόγιον μετὰ τοῦ
Δαυὶδ λέγοντος· *Σὺ, Κύριε, συνέτριψας τὰς κεφα-
λὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Προστιθέτω
δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ἐξόδου Ἰσραὴλ ᾄσμα μεγαλοφώνως·
Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ ἐνδύξως γὰρ δεδόξασται.*

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, καὶ πρὸς τὸ ὕψος
ἀφορῶν τῶν μεγίστων θαυμασίων τοῦ Θεοῦ καὶ Δε-
σπότη, καὶ τῆς ὑπεραγίας καὶ μόνης Θεοτόκου,
ἄφωνος ὑπ' ἐκπλήξεως γίνομαι, οὐχ εὐρίσκων λό-
γους ἰσοβότους τοῖς πράγμασι· ποία γὰρ μεγαλό-
φωνος γλώσσα, τὴν Παρθένον καὶ Θεοτόκον ἀξίως
εὐφημήσει; Πῶς παραδόξως ὑμνήσει τὴν παράδοξον
ταύτης χάριν; Καὶ τὴν πηγὴν τῆς φιλανθρωπίας
δοξάσει, καὶ τὴν εὐχαριστίαν προσάγειν τῇ Θεομή-
τορι; Ταύτη γὰρ ἤδεται μᾶλλον αὐτὴ τε, καὶ ὁ ταύ-
της Υἱός, ἤπερ αὐλῶν καὶ ὀργάνων μουσικωτάταις
ᾠδαῖς. Αὕτη δὲ ἐστίν, ὡς ἐγὼ φημι, ἀγάπη ἀνυπό-
κριτος· νόμος καὶ προφητῶν οὔσα κεφαλὴ· φιλαδελ-
φία ἀνόθευτος· συμπάθεια ἀνεπίστροφος· παρθενία
ἔνθεος· γάμος ἔννομος· σιωφροσύνη ἀκατάγνωστος·
δικαιοσύνη σύντονος· ἀνδρεία κατὰ τῶν παθῶν ἔμ-
μονος· φρόνησις εὐτακτος· ἐλεημοσύνη δαφιλῆς·
ἐγκράτεια ἄτυφος· ταπεινώσις εὐκατάλυτος· καὶ
πρὸς τούτοις βίος ἄληπτος· τρόπος εὐχρηστος· ἦθος
μέτριον· νοῦς ἐνσύνετος· στόμα εὐλαλον· γλώσσα
εὐφημος· λόγος εὐλογος· ὀφθαλμοὶ οὐκ ἀκόλαστος·
χεῖρες οὐκ ἀκρατεῖς· πόδες οὐκ ὀξεῖς πρὸς κακίαν·
θυμὸς οὐκ ἀλόγιστος καὶ παρασύρων τὸν λογισμὸν
τῷ τῆς μανίας βεῦματι· κἄλλα, οἷς ἂν ὁ κατ'
εἰκόνα πεποιημένος ἄνθρωπος, καὶ μετὰ Θεοῦ τε-
ταγμένος, ὡς κόσμῳ πολυτελεῖ καὶ ὡραίῳ ἐγκαλλω-
πίσατο.

Διὰ τούτων ἔδει τῇ Θεοτόκῳ εὐχαριστεῖν· ἐπεὶ καὶ
τὴν εὐχαριστίαν ἔργοις ἀλλ' οὐ λόγοις ὀρίζεσθαί
ρασιν οἱ ταῦτα σοφοί· ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς φύσεως ἡμῶν
ἀσθενές, καὶ τὸ τῆς διανοίας νωθρὸν ἀποκνεῖν ἡμᾶς
πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς ἐπίπνον ποιεῖ, καὶ βραχεία
ταύτης ἀπτόμεθα, καὶ ὅσω εἰπεῖν, ἄκρω δακτύλῳ,
καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἔκτισιν τῆς εὐχαριστίας ἐν-
δεῶς ἔχομεν καὶ τὴν διὰ ῥημάτων ψιλῶν εἰσενέγκω-
μεν· ὑψόσαντες τὴν φωνὴν ἑαυτῶν, καὶ τὰς φρένας
μετεωρίσαντες, οὕτως εἴπωμεν ἐν ἀλαλαγμῷ· «*Σὺ
μὲν, ὦ Δέσποινα Θεοτόκε, τῇ φιλάνθρωπον ἐκ τῆς
φύσεως ἔχουσα, οὐ διέλιπες προνοουμένη τοῦ γένους
ἡμῶν· ἀλλ' ὡσπερ μήτηρ κοινὴ τοῦ τῶν Χριστιανῶν
γένους, φιλόπαις ὀμοῦ καὶ φιλόστοργος, οὕτως αἰεὶ
τὰς σὰς εὐεργεσίας ἐπιχορηγεῖς ἡμῖν διασώζουσα,
περισκέπτουσα, φυλάττουσα, κινδύνων ἐλευθεροῦσα,
πειρασμῶν ἀπαλλάττουσα. Ἡμεῖς δὲ ἀντὶ τούτων
εὐχαριστοῦμεν· ἀνακηρύττομεν τὰς χάριτας· οὐ
κρύπτομεν τὰς εὐεργεσίας· ἄδομεν μεγαλοφώνως τὰ
σὰ θαυμάσια· τὴν κηδεμονίαν δοξάζομεν· τὴν πρό-
νοιαν μεγαλύνομεν· τὴν προστασίαν ὑμνοῦμεν· τὴν
βοήθειαν ἐκθειάζομεν· τὴν εὐσπλαγγχνίαν δοξολογοῦ-
μεν· καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παρελθοῦσι μεμνημένοι τῶν
σῶν δωρεῶν, καὶ ἐξ ὅσων κινδύνων ἐρρύσθημεν διὰ*

Atque hæc quidem talia sunt, quæ, ut loquar
cum Psalmista : *Enarrentur in generatione altera* :
osque omne Christianorum sacrum illud oraculum
cum Davide acclamet : *Contribulasti capita draco-
num in aqua* *. Ad hæc accedat et canticum pro
exitu Israelis magnifica voce : *Cantemus Domino ;
glorioso enim magnificatus est* 10.

Hoc loci deducto sermone, animoque in Dei ac
Domini, præsanctæque ac solius Deiparæ, maxi-
morum mirabilium sublimitatem intendens, præ
stupore elinguis fio, deficientibus verbis, ut rem
possim æquare. Quæ enim lingua magniflua, Vir-
ginem, ac Deiparam, dignis præconiis possit cele-
brare? Quomodo autem mirabiliter mirabilem ejus
laudabit gratiam, fontemque clementiæ magnifica-
bit, ac gratias referet? Par quidem erat, ut eas Dei
Genitrici gratias referremus, quæ ipsis constant
operibus. Quippe ea, ejusque natus, præ tibiaram,
ac organorum modulatissimis canticis, iis delecta-
tur. Sunt vero, ut ego pronuntio, charitas non
ficta, quæ summa est legis, et Prophetarum; sin-
cera fraterna dilectio; compassio non affectata, at-
que ex animo; divina virginitas; legitimæ nuptiæ;
irreprehensibilis castitas; justitiæ vigor; constans
fortitudo adversus vitia; composita prudentia; lar-
ge eleemosyna; continentia non tūmens; humili-
tas ad compunctionem facilis; ad hæc autem vita
sine crimine; boni mores, ac modesti; animus
prudens; os bene loquens; lingua favens; sermo
rationabilis; oculus non impudicus; manus nihil
incontinentes; ira non sine judicio, vel furoris
impetu secus rationem trahens; aliaque, quibus
homo ad Dei factus imaginem, ac ordinatus cum
Deo, cæu pretioso ac venustissimo mundo ornatur.

Iis oportebat Deipara: Virgini gratias referre :
quandoquidem et morales philosophi operibus, di-
cunt, non verbis gratiarum actiones defini. Quia
nihilominus imbecilli natura, ac animo segnes, ad
virtutis labores pigriores efficiuntur, leviusque eam
atingimus, atque, ut dicunt, extremo digito, eoque
referendis gratiis, earumque exsolvendo debito im-
pares sumus; vel nudis saltem verbis constantes
gratias inferamus. Levantes ergo vocem nostram,
ac mentes in sublime erigentes, in hunc modum
jubilo dicamus. «*Tu quidem, Deipara Domina,
insitam a natura clementiam habens haudquaquam
genti nostræ providentia defuisti; sed velut com-
munis Christianæ gentis parens, filiorum amans,
ac visceribus affluens, sic semper tua nobis bene-
ficia impertis; nos salvans, protegens, custodiens,
a periculis liberans, eruens a tentationibus. Nos
autem pro ejusmodi rebus gratias agimus; alto
vocis præconio agnoscimus dona; beneficia non oc-
cultamus; magnifice canimus tua mirabilia; tum
in nos studium, et curam glorificamus; magnifi-
camos providentiam; protectionem laudamus;
auxilium cæu quid divinum efferimus; misericor-
diam sermone celebramus. Atque pro iis quidem,*

* Psal. cii, 19. 10 Psal. lxxviii, 15. 11 Exod. xv, 1.

quæ præcesserunt, tuorum memores donorum, ac ex quamnullis tuo favore eruti sumus periculis, gratiarum actionis canticum hoc, seu debitum tibi offerimus, non velut tuis congrue beneficiis respondeat. Quid enim etiam his congruum haberi possit? enimvero amica habes filiorum balbutimenta. Pro his autem malis, quæ ingruunt, ac nobis molesta sunt, obsecramus, ut festine auxilium impendas. Rogamus probato patrocínio, et tutela, ut tollas offendicula in medio existentia; dispellas vero occupantem nebulam, ac atram caliginem, qua cæcati, seu nocturna pugna, cædimus pariter, cædimurque: vel ut melius dicam, uti furiosi nostras ipsorum carnes discerpimus, non agnoscimus cognatos, ac contribules nescimus. Atque hæc audemus: quinam vero? qui nimirum dignatione divina, eundem Patrem, Christum unum, eandem fidem, idem baptisma, unam Ecclesiam, sacramenta communia (ne in longum abeat sermo) habemus. Quamobrem supplices obsecramus tuam clementiam, ut tui populi ac tuæ hæreditatis miserearis, adsisque intercedens apud natum ex te Deum nostrum, ac nobis in extremo constitutis periculo auxiliaris, atque a deploratis eripias calamitatibus. Vides, o Domina, quot undique malis absumamur: *Exsurge igitur, et ne repellas in finem: Cur faciem tuam avertis, et oblivisceris inopie nostræ*¹¹? Dissolve incumbentes nobis timores ac tremores: tolle contentiosas opponentium pugnas: seda pugnas ac bella: siste motam in nos Dei iram ac contributionem: compone medias nostrum seditiones ac turbationes, tuisque famulis tranquillitatem ac pacem concede; ut plurimis illis beneficiis, quibus nos cumulasti, accedente hoc beneficio, tua prodigia sempiterno præconio celebremus. »

Huc autem deducto sermone, ac ejus contrahentes vela, ad totum silentii portum applicemus: hoc iterum admonentes collectum cœtum, ut ne ingrati erga beneficam et Dominam videamur; neque qui ipsis rebus beneficio simus affecti, vel saltem verbis gratiarum actionem offerre negligamus: in quos nimirum iterum revertamur commodum. Siquidem enim pro prioribus bonis grati fuerimus, magnam nobis ad futura fiduciam comparabimus, ac assequemur inenarrabilia ac arcana bona, gratia ac misericordia Domini nostri Jesu Christi, cui gloria ac potestas in sæcula. Amen.

¹¹ Psal. XLIII, 25.

σου, ταύτην σοι τὴν εὐχαριστήριον ᾠδὴν, ὡς χρέως προσάγομεν· οὐκ ἀντάξιον μὲν οὖσαν ταῖς σαῖς εὐεργεσίαις. Τί γὰρ ἂν καὶ εἴη τούτων ἀντάξιον; πλὴν φίλα σοι τὰ τῶν σῶν παίδων ψελλίσματα. Ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐνεστῶσι καὶ λυποῦσιν ἡμᾶς, παρακαλοῦμεν τὴν σὴν ὀξυτάτην βοήθειαν· δεόμεθα τῆς σῆς ἀντιλήψεως, λῦσαι τὰ ἐν τῷ μέσῳ προσκόμματα· διασκεδάσαι τὴν ἐπέχουσαν ἡμᾶς νεφέλην τε καὶ σκοτουμένην, ὑφ' ἧς ὥσπερ ἐν νυκτομαχίᾳ βάλλομέν τε, καὶ βαλλόμεθα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ὥσπερ οἱ ραινόμενοι, τῶν ἰθίων σαρκῶν ἀπτόμεθα, καὶ ἀγνοοῦμεν τοὺς συγγενεῖς, καὶ τὸ ὁμόφυλον οὐκ ἐπιγινώσκομεν. Καὶ ταῦτα τολμῶμεν τίνες; Οἱ τοῦ αὐτοῦ Πατρὸς, τοῦ ἐνδὲς Χριστοῦ, τῆς αὐτῆς πίστεως, τοῦ αὐτοῦ βαπτίσματος, τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας, τῶν αὐτῶν μυστηρίων ἡξιωμένοι, ἵνα μὴ λόγον ἀποτεινόμεν μακρόν. Διὰ τοῦτο ἱκετεύομεν τὴν σὴν εὐσπλαχνίαν, οἶκτον λαβεῖν τοῦ σου λαοῦ καὶ τῆς κληρονομίας σου, καὶ στήναι πρὸς τὸν ἐκ σου τεχθέντα Θεὸν ἡμῶν, καὶ βοηθῆσαι μὲν ἡμῖν τὰ ἔσχατα κινδυνεύουσιν, ἐξελέσθαι δὲ ἡμᾶς συμφορῶν ἀνηκέστων. Ὅρᾳς ὅσοις, ὦ Δέσποινα, κακοῖς περιαντλούμεθα· Ἀνάστηθι οὖν καὶ μὴ ἀπόση εἰς τέλος· Ἴνα τί πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις, καὶ ἐπιλανθάνεις πτωχείας ἡμῶν; Διάλυσον τοὺς ἐπικειμένους φόβους καὶ τρόμους· ἀνελε τὰς φιλονεικούς ἐνστάσεις· παῦσον τὰς μάχας καὶ τοὺς πολέμους· κόπασον τὴν καθ' ἡμῶν κινηθεῖσαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ καὶ θραῦσιν· καταπράυνον τὰς ἐν τῷ μέσῳ στάσεις καὶ ταραχάς, καὶ γαλήνην καὶ εἰρήνην βράθεισον τοῖς ἰκέταις σου· ἵνα ταῖς πολλαῖς εὐεργεσίαις προστεθείσης καὶ ταύτης, ἀνακηρύττωμεν διαπαντός τὰ σά τεράστια. »

Ἄλλ' ἐνταῦθα γενόμενοι, καὶ τὰ ἰστία τοῦ λόγου χαλάσαντες, εἰς τὸν ἀσφαλῆ τῆς σιωπῆς ὁρμήσωμεν λιμένα· ἐκεῖνα πάλιν τοὺς συνειλεγμένους ἀναμνήσαντες, μὴ ἀγνώμονας φανῆναι περὶ τὴν εὐεργέτην καὶ Δέσποιναν, μηδὲ διὰ τῶν ἔργων εὐεργετουμένων, ὀκνεῖν τὴν διὰ τῶν λόγων εὐχαριστίαν προσφέρειν· καὶ γὰρ πάλιν, εἰς ἡμᾶς τὸ κέρδος ἐπάνεισιν. Ἐὰν γὰρ ἐπὶ τοῖς φθάσαι εὐχάριστοι γενώμεθα, μεγάλην ἑαυτοῖς πρὸς τὰ μέλλοντα εὐτρεπίσομεν παρρησίαν, καὶ τῶν ἀποβήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.